

Załącznik nr 4

Wykaz wniosków *de lege ferenda* Najwyższej Izby Kontroli przedstawionych w informacjach o wynikach kontroli w 2021 r.^{1/}

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
1.	Działalność wybranych instytucji kontrolnych wobec mikro, małych i średnich przedsiębiorców (dział: rolnictwo)	P/20/013	<i>Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 306)</i>	Potrzeba zmiany obowiązującego prawa w zakresie art. 19b ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, w taki sposób, aby finalnie z treści tych przepisów wynikało wyraźnie, że powiatowy oraz wojewódzki lekarz weterynarii mogą przeprowadzać kontrole doraźne również z własnej inicjatywy, a więc bez polecenia Głównego Lekarza Weterynarii.	Niezrealizowany	Zmiana w zakresie omawianego artykułu ma na celu zapewnienie jego spójności z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, (Dz. Urz. UE L 95, z 07.04.2017, str. 1, ze zm.). Powyższe sprawi, że wykładnia literalna przepisu nie będzie sprzeczna z wykładnią systemową, tj. uwzględniającą prawodawstwo unijne, co pozwoli także uniknąć ewentualnych rozbieżności interpretacyjnych.
2.	Funkcjonowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (dział: sprawy wewnętrzne)	P/20/035	<i>Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. poz. 1317)</i>	Zainicjowanie działań legislacyjnych, przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, mających na celu uzupełnienie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego o przepisy określające zasady, podmioty uprawnione i procedury wyłączenia (czasowego bądź trwałego) jednostek z krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.	Niezrealizowany	NIK zauważa, że w rozporządzeniu w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (ksrg) nie określono sposobu wyłączenia jednostek z ksrg, poza przypadkiem zakończenia obowiązywania porozumienia o ich włączeniu do systemu. Zdaniem NIK wprowadzenie do ww. rozporządzenia postanowień określających wprost podmioty uprawnione, warunki i procedury wyłączenia jednostek ochrony przeciwpożarowej z ksrg przyczyniłoby się do zwiększenia transparentności tego procesu oraz spowodowałoby stosowanie jednolitych kryteriów wyłączenia jednostek z systemu. Obecnie w poszczególnych porozumieniach funkcjonują, w zależności od ustaleń stron, różne sposoby ich rozwiązania.
3.	Optymalizacja kosztów energii elektrycznej w jednostkach sektora finansów publicznych (dział: energia)	P/19/083	<i>Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. poz. 503, ze zm.)</i>	NIK wnioskuje do ministra właściwego ds. energii o zmianę rozporządzenia Ministra Energii z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (poprzez: 1) wprowadzenie do rozdziału „Szczegółowe zasady kalkulacji cen i stawek opłat” przepisów dotyczących zasad naliczenia opłaty za energię bierną, 2) wprowadzenie zapisów o możliwości powszechnego korzystania z sumatorów mocy przez odbiorców zasilanych wielostronnie.	Niezrealizowany	Sformułowanie wniosku wynika z konieczności wprowadzenia rozwiązań systemowych, które ułatwiłyby operatorom dystrybucji energii elektrycznej ustalanie opłat za ponadumowny pobór energii biernej oraz pozwoliłyby na wprowadzenie oszczędności podmiotów w ponoszonych wydatkach na opłatę sieciową stałą. Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Regulacji Energetyki (URE) ustalono, że w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną doprecyzowania wymagają zasady naliczenia opłaty za ponadumowny pobór energii biernej. Aktualne brzmienie przepisów ww. rozporządzenia powodują wątpliwości w ich interpretacji, a także odbiegają od obecnie stosowanych rozwiązań technicznych. Opisane zasady naliczenia opłaty za ponadumowny pobór energii biernej poza rozdziałem ww. rozporządzenia dotyczącym cen i stawek opłat przyczyniło się do tego, że Prezes URE nie żądał od operatorów systemu dystrybucyjnego wyciszenia wartości wskaźnika „k”. Naruszało to określoną w ustawie Prawo energetyczne podstawową zasadę kalkulowania taryf w sposób zapewniający pokrycie kosztów uzasadnionych ponoszonych przez operatorów systemów dystrybucyjnych w związku z realizacją ich zadań. Jeden z operatorów systemów dystrybucyjnych przewidział w taryfie korzystne rozwiązanie dla odbiorców energii elektrycznej. W rozwiązaniu tym przyjęto, że w przypadku zasilania wielostronnego (podstawowego i rezerwowego) istnieje możliwość zawarcia umowy o sumator mocy, co pozwala na zaoszczędzenie nawet do 50% wartości opłaty sieciowej stałej z powodu naliczania tej opłaty za moc zamówioną tylko dla jednego przyłącza. W § 46 ust. 5 ww. rozporządzenia powołano się na sumator przy opisywaniu zasad naliczania opłaty za przekroczenie mocy, ale ze względu na korzyści z zastosowania takiego rozwiązania dla wielu jednostek sektora finansów publicznych (np. komend wojewódzkich policji, uczelni), zasadnym byłoby uregulowanie możliwości zawierania takich umów w przepisach prawnych.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
4.	Dostępność terapii protonowej i wykorzystanie cyklotronów w Centrum Cyklotronowym Bronowice w Krakowie (dział: zdrowie)	P/20/065	<i>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 290, ze zm.)</i>	Podjęcie działań mających na celu poszerzenie listy wskazań do protonoterapii nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku zawartej w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, co umożliwi dostęp do terapii większej liczby pacjentów, jaką CCB jest w stanie przyjąć na leczenie.	Niezrealizowany	W ocenie NIK przedstawiona Ministrowi Zdrowia propozycja nowelizacji przepisów rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu szpitalnego jest konieczna. Przyjęta w aktualnie obowiązującym stanie prawnym lista wskazań do terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku zdecydowanie ogranicza pacjentom dostęp do tego typu nowoczesnego rodzaju radioterapii. Ponadto biorąc pod uwagę aspekt ekonomiczny, ograniczona dostępność do terapii protonowej w Polsce spowodowała nieefektywne wykorzystanie jedynej w kraju Centrum Cyklotronowego Bronowice zlokalizowanego w Instytucie Fizyki Jądrowej Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. W okresie objętym kontrolą, leczeniu nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku poddano łącznie 360 pacjentów, wobec możliwości Centrum ustalonej na około 400 osób rocznie. W konsekwencji zawężonej liczby wskazań do protonoterapii, tylko w latach 2016–2018 nie przyjęto do terapii 229 (53,4%) spośród 429 pacjentów, co było spowodowane bezpośrednio nieujęciem w ww. rozporządzeniu zdiagnozowanych u nich rodzajów nowotworów.
5.	Korzystanie z wyłączenia stosowania prawa zamówień publicznych określonego w art. 4d ust. 1 pkt 8 tej ustawy przez jednostki podległe i nadzorowane przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego w latach 2017–2020 (dział: finanse publiczne, sprawiedliwość)	20/2021/ megainfo/KPB	<i>Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.)</i>	Podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie zmiany art. 11 ust. 5 pkt 8 ustawy z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (tj. analogicznego przepisu do art. 4d ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych), której skutkiem byłoby wprowadzenie wymogu udzielenia zamówienia publicznego przywieziennym zakładom pracy, o ile te zakłady wykonają samodzielnie kluczowe zadania, przy stosownym udziale osadzonych. Ponadto wykreślenie Prokuratora Generalnego oraz jednostek mu podległych z kręgu podmiotów mogących korzystać z tego zwolnienia, a także określenie minimalnego, co najmniej 30%, udziału osadzonych w realizacji poszczególnych zamówień.	Niezrealizowany	Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że zmiana ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, która weszła w życie 28 lipca 2016 r., umożliwiającą jednostkom organizacyjnym podległym i nadzorowanym przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego udzielanie zamówień poza reżimem ustawy Prawo zamówień publicznych, bez konieczności powiązania przedmiotu zamówienia z zakresem podstawowej działalności przywieziennego zakładu pracy, nie przyczyniła się do zrealizowania celu, jaki przyświecał ustawodawcy. Zamiast stworzyć warunki do jak najszerzego zatrudnienia osadzonych, zmiany ustawowe w istocie sprzyjały głównie przekazywaniu strumienia publicznych pieniędzy zewnętrznym, wybieranym w sposób uznaniowy, podmiotom, które nie posiadały statusu przywieziennego zakładu pracy i nie miały, na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów, obowiązku zatrudnienia osadzonych. Powyższa zmiana umożliwiła stosowanie dotychczasowego art. 4d ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych także przez powszechne jednostki prokuratury, mimo że Prokurator Generalny oraz Prokurator Krajowy nie pełnią nadzoru nad przywieziennymi zakładami pracy, ani nie mają wobec nich żadnych uprawnień władczych, takich jak Minister Sprawiedliwości, który jest organem założycielskim dla przedsiębiorstw państwowych, nadaje tym przedsiębiorstwom statut lub tworzy instytucję gospodarki budżetowej. Dlatego NIK wnioskuje do Rady Ministrów o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie zmiany art. 11 ust. 5 pkt 8 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (tj. analogicznego przepisu do art. 4d ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych), której skutkiem byłoby wprowadzenie wymogu udzielenia zamówienia publicznego przywieziennym zakładom pracy, o ile te zakłady wykonają samodzielnie kluczowe zadania, przy stosownym udziale osadzonych. Ponadto NIK wnioskuje o wykreślenie Prokuratora Generalnego oraz jednostek mu podległych z kręgu podmiotów mogących korzystać z tego zwolnienia, z uwagi na brak możliwości sprawowania przez ten organ nadzoru nad przywieziennymi zakładami pracy. W ocenie NIK niezbędne jest określenie minimalnego, co najmniej 30%, udziału osadzonych w realizacji poszczególnych zamówień. Określenie minimalnego progu pozwoli zamawiającym zapewnić udział osadzonych w odpowiedniej do zleconego zadania skali, z uwzględnieniem liczby i czasu pracy zatrudnionych oraz charakteru wykonywanych przez nich zadań w ramach konkretnego zamówienia. Wnioskowane przez NIK zmiany mają na celu wyeliminowanie stwierdzonej w trakcie kontroli NIK praktyki ograniczenia roli przywieziennych zakładów pracy jedynie do pośredniczenia w realizacji zamówień uzyskanych poza reżimem ustawy Prawo zamówień publicznych, a jednocześnie zapewnią warunki do jak najszerzego zatrudnienia osadzonych.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
6.	Współpraca organów administracji rządowej z organizacjami pozarządowymi (dział: administracja publiczna)	P/20/006	<i>Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.)</i>	Doprecyzowanie przepisów określających elementy jakie winien zawierać wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Niezrealizowany	W obecnym stanie prawnym minister lub wojewoda zobowiązani są do przyjęcia programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (udpp). Programy te mogą obejmować rok (tzw. roczne programy współpracy) albo okres do pięciu lat (tzw. wieloletnie programy współpracy). Ustawodawca w zakresie zawartości programów jednorocznych (w art. 5b ust. 2 udpp) odesłał do odpowiedniego stosowania art. 5a ust. 4 udpp. Natomiast brak jest takiego odesłania do zawartości programów wieloletnich, pomimo że art. 5a ust. 5 udpp wskazuje, co taki program winien zawierać.
7.	Współpraca organów administracji rządowej z organizacjami pozarządowymi (dział: administracja publiczna)	P/20/006	<i>Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.)</i>	Wprowadzenia obowiązku określania w programach współpracy wskaźników i mierników realizacji celów szczegółowych tych programów.	Niezrealizowany	Jak dotąd ani ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ani żaden inny akt prawa powszechnie obowiązującego nie nakłada na organy administracji obowiązku określania wskaźników i mierników realizacji celów założonych w programach współpracy, w związku z czym organy te nie podejmują prób określenia wspomnianych mierników i wskaźników oceny postępu realizacji celów tych programów. W kontrolowanych programach współpracy albo w ogóle nie określono wskaźników i mierników realizacji celów szczegółowych, albo określono je jedynie jako liczbę przeprowadzonych konkursów oraz liczbę i wartość powierzonych zadań publicznych. Uniemożliwia to ocenę realizacji tych programów, w tym stopień osiągnięcia poszczególnych celów określonych w tych programach. W ocenie NIK ani liczba przeprowadzonych konkursów, ani zawartych umów lub ich wartość w żaden sposób nie gwarantują realizacji założonych celów.
8.	Realizacja zadań finansowanych z Funduszu Dróg Samorządowych (dział: finanse publiczne, transport)	P/20/005	<i>Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2022 r. poz. 505, ze zm.)</i>	Dokonanie zmiany art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg, polegającej na wyodrębnieniu w rezerwie limitu na zadania wieloletnie, bądź wprowadzeniu w ustawie mechanizmu rekompensującego skutki dokonanych przez Prezesa RM zmian dofinansowania zadań wieloletnich.	Niezrealizowany	Aktualnie przyznawane środki z rezerwy wyodrębnionej w planie finansowym Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg pokrywają zwiększone dofinansowanie zadań wieloletnich jedynie w części przypadającej na pierwszy rok ich realizacji. W kolejnych latach cała kwota dofinansowania tych zadań pochodzi z puli środków przyznanej przez dysponenta Funduszu (minister właściwy do spraw transportu) dla województwa, co powoduje zmniejszenie środków na dofinansowanie nowych zadań z kolejnych naborów.
9.	Realizacja zadań finansowanych z Funduszu Dróg Samorządowych (dział: transport)	P/20/005	<i>Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2022 r. poz. 505, ze zm.)</i>	Dokonanie zmiany art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg polegającej na doprecyzowaniu, że liczba powiatów i gmin w województwie nie jest jedynym kryterium dla podziału przez wojewodę środków między zadania powiatowe i gminne.	Niezrealizowany	Obecnie kryterium podziału środków, wskazane w art. 20 ust. 2 ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg, może budzić wątpliwości. Stwierdzenie, że „wojewoda dokonuje podziału środków między zadania powiatowe i zadania gminne, uwzględniając liczbę powiatów i gmin w województwie”, może być rozumiane jako jedyne kryterium podziału środków finansowych. Jednak przyjęcie do podziału prostej proporcji liczby powiatów i gmin w województwie może prowadzić do podzielenia środków bez uwzględnienia rzeczywistych potrzeb inwestycyjnych na drogach samorządowych, wynikających zarówno ze zgłaszanych wniosków, jak i rzeczywistego stanu technicznego tych dróg. Jak wskazują wyniki kontroli, zasady podziału środków według kryterium określonego w art. 20 ust. 2 tej ustawy są niejasne, różnie interpretowane przez wojewodów, którzy przy podziale środków wzięli pod uwagę dodatkowe czynniki.
10.	Realizacja zadań finansowanych z Funduszu Dróg Samorządowych (dział: transport)	P/20/005	<i>Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2022 r. poz. 505, ze zm.)</i>	Dokonanie zmiany art. 23 ust. 4 i art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg, polegającej na wydłużeniu lub rezygnacji z podanych terminów pośrednich: – 7 – dniowego terminu na wezwanie wnioskodawców do uzupełnienia lub poprawienia wniosku, – 30 – dniowego terminu oceny merytorycznej wniosku, bez uszczerbku dla ostatecznego czteromiesięcznego terminu (liczonego od dnia ogłoszenia naboru) na przedstawienie ministrowi właściwemu do spraw transportu listy zadań rekomendowanych do dofinansowania.	Niezrealizowany	Większość zarządców dróg stosuje praktykę składania wniosków w ostatnich dniach trwania naborów. Rzetelna ocena dużej liczby wniosków, złożonych niemal jednocześnie jest trudna do przeprowadzenia w terminach określonych w ustawie o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg. Zdaniem NIK zasadna jest zmiana powyższych przepisów w taki sposób, aby z jednej strony komisja do spraw oceny wniosków o dofinansowanie zadań powiatowych oraz zadań gminnych, miała czas na rzetelną ocenę złożonych wniosków, a z drugiej strony został dotrzymany termin przekazania przez wojewodę do Ministra list zadań rekomendowanych do dofinansowania, który w myśl art. 25 ust. 1 ustawy o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg wynosi 4 miesiące od dnia ogłoszenia naboru.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
11.	Realizacja zadań finansowanych z Funduszu Dróg Samorządowych (dział: transport)	P/20/005	<i>Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2022 r. poz. 505, ze zm.)</i>	Dokonanie zmiany art. 24 ust. 9 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg, polegającej na doprecyzowaniu, że pisemna informacja dla wnioskodawcy o umieszczeniu zadania na liście zadań rekomendowanych do dofinansowania powinna zawierać dane dotyczące poziomu dofinansowania i rodzaju listy (podstawowa czy rezerwowa), na której ujęte jest zadanie.	Niezrealizowany	Zaproponowana zmiana pozwoli samorządom terytorialnym na przygotowanie się do realizacji inwestycji i wcześniejsze ujmowanie tych zadań w uchwałach budżetowych oraz wieloletnich prognozach finansowych ze wskazaniem źródeł finansowania.
12.	Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa (dział: środowisko)	P/20/089	<i>Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 627)</i>	Rozważenie wprowadzenia jednego dokumentu urzędniowego, tj. rezygnacja z opracowywania inwentaryzacji stanu lasów, o której mowa w art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach na rzecz uproszczonych planów urzędzenia lasu dla wszystkich lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, niezależnie od ich powierzchni.	Niezrealizowany	W aktualnym stanie prawnym, zgodnie z wymaganiami zawartymi w art. 19 ust. 2 i 3 ustawy o lasach, dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa sporządza się uproszczone plany urzędzenia lasu, z zastrzeżeniem, że dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów. Obowiązujące uregulowania w szczególności uniemożliwiają właścicielom lasów objętych inwentaryzacją dochowanie zasady określonej w art. 7 ust. 1 ustawy o lasach, tj. prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, a także ubieganie się o środki zewnętrzne (np. na sporządzanie uproszczonych planów urzędzenia lasu mogą być przeznaczane środki funduszu leśnego, o których mowa w art. 57 ust. 2 ustawy o lasach, tymczasem ustalenia kontroli wskazują, że najczęstszą przyczyną nieopracowania dokumentacji urzędniowej był brak środków finansowych). Ponadto, przy opracowywaniu inwentaryzacji stanu lasu w szczególności nie jest wymagane jej opiniowanie przez nadleśniczego, właściciele lasów nie mają prawa składania wniosków i zastrzeżeń dotyczących ich treści (jak ma to miejsce w przypadku uproszczonych planów urzędzenia lasu), nie zachodzi konieczność stosowania procedur przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (art. 46 ust. 1 pkt 2), określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Kontrola ujawniła ponadto, że część powiatów już opracowuje tylko uproszczone plany urzędzenia lasu dla wszystkich lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, a koszt jego opracowania nie odbiega znacząco od kosztów opracowania inwentaryzacji.
13.	Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa (dział: środowisko)	P/20/089	<i>Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 627)</i>	Zmiana przepisu art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach w taki sposób, aby w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego były uwzględniane również ustalenia uproszczonych planów urzędzenia lasu. Przy zapisach art. 6 ust. 1 pkt 6 i pkt 7 cyt. ustawy, dotychczasowy obowiązek dotyczy jedynie planów urzędzenia lasu.	Niezrealizowany	W aktualnym stanie prawnym art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach stanowi, że w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ustalenia planów urzędzenia lasu dotyczące granic i powierzchni lasów, w tym lasów ochronnych. Zdaniem NIK niezbędne jest uzupełnienie wskazanego przepisu o wprowadzenie obowiązku uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego również ustaleń uproszczonych planów urzędzenia lasu. Kontrola ujawniła sytuację, w których w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie uwzględniano postanowień uproszczonych planów urzędzenia lasu. Wystąpił nawet przypadek, w którym las został oznaczony w miejscowym planie jako teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
14.	Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa <i>(dział: środowisko)</i>	P/20/089	<i>Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 627)</i>	Doprecyzowanie przepisu art. 25 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach poprzez jednoznaczne wskazanie, że zapis dotyczący zapewnienia terminowego i prawidłowego sporządzania planów urzędzenia lasu odnosi się również do uproszczonych planów urzędzenia lasu. Obecne uregulowania utrudniają jednoznaczną ocenę w ww. zakresie. Ostatnie zdanie tego przepisu, z uwagi na użycie liczby mnogiej, pozwala na odmienne interpretacje, a mianowicie interpretacje, że pkt 2 odnosi się wyłącznie do planów urzędzenia lasu albo zarówno do planów urzędzenia lasu, jak i uproszczonych planów urzędzenia lasu. Niezbędne wydaje się wyeliminowanie potencjalnych wątpliwości odnośnie zakresu delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia wyszczególnionego w art. 25 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach.	Niezrealizowany	Wskazane doprecyzowanie ma istotne znaczenie w kontekście postanowień §1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie wyposażenia technicznego i wielkości potencjału kadrowego niezbędnego do należytego i terminowego wykonywania prac urzędzeniowych (Dz. U. poz. 949) stanowiącego, że przedsiębiorca powinien dysponować odpowiednim wyposażeniem technicznym, umożliwiającym wykonywanie prac urzędzeniowych przy sporządzaniu planów urzędzenia lasu. Zdaniem NIK spełnienie wymagań zawartych w przedmiotowym rozporządzeniu stanowi gwarancję prawidłowego i terminowego opracowania dokumentacji urzędzeniowej i powinno odnosić się zarówno do planów urzędzenia lasu, jak i uproszczonych planów urzędzenia lasu. Ustalenia kontroli NIK wskazują, że nie wszyscy starostowie, zlecając sporządzenie uproszczonych planów urzędzenia lasu, zawierają w specyfikacji zamówienia szczegółowe wymagania, które muszą być spełnione przez wykonawcę. Tymczasem w szczególności właściwy potencjał kadrowy determinuje rzetelność wykonania dokumentacji urzędzeniowej. Kontrola wykazała m.in. brak zawierania w uproszczonych planach urzędzenia lasu wszystkich wymaganych elementów, brak wymaganych uzgodnień czy nieterminowe wywiązywanie się zleceniobiorcy z opracowania uproszczonych planów urzędzenia lasu.
15.	Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa <i>(dział: środowisko)</i>	P/20/089	<i>Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 627)</i>	Uzupełnienie regulacji zawartej w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach o przepis wskazujący formę, w jakiej powinno następować zatwierdzanie uproszczonych planów urzędzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz o przepis określający sposób informowania właścicieli lasów o ich treści.	Niezrealizowany	Obecne uregulowanie stanowi, że starosta zatwierdza uproszczony plan urzędzenia lasu, przy czym ani ustawa o lasach, ani ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego nie definiują pojęcia zatwierdzenie i nie określają formy tej czynności. Kontrola ujawniła, że starostowie dokonują zatwierdzenia uproszczonych planów urzędzenia lasu w sposób niejednolity, mianowicie w formie decyzji, zarządzeń lub zamieszczenia na planie adnotacji zatwierdzam, nawet w obrębie jednego starostwa. Wraz z niejednocelnym podejściem do sposobu zatwierdzania uproszczonych planów urzędzenia lasu, stwierdzono także brak jednolitości w zakresie sposobu informowania właścicieli o treści zatwierdzonych planów albo nieinformowanie o niej wcale.
16.	Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa <i>(dział: środowisko)</i>	P/20/089	<i>Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 627)</i>	Wprowadzenie obowiązku ogłaszania porozumień, zawieranych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Aktualnie przepis art. 13 pkt 6 i 10 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461), umożliwia jedynie ogłaszanie porozumienia w sprawie wykonywania zadań publicznych zawartego między jednostkami samorządu terytorialnego, między jednostkami samorządu terytorialnego i organami administracji rządowej oraz innych aktów prawnych, informacji, komunikatów, obwieszczeń i ogłoszeń, jeżeli tak stanowią przepisy szczególne. Zdaniem NIK dodanie w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach zapisu stanowiącego, że porozumienie podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym, przyczyniłoby się do rzetelnego informowania właścicieli lasów i wyeliminowania sporów kwestionujących właściwość nadleśniczego do wydawania aktów władczych.	Niezrealizowany	Ustalenia kontroli wskazują, że znaczna część porozumień nie była podawana do publicznej wiadomości, a kierownicy (pracownicy) kontrolowanych jednostek jako przyczynę tego stanu wskazywali brak jednoznacznych podstaw prawnych, które by do powyższego obligowały. Wprowadzenie ww. obowiązku wyeliminowałoby stwierdzone w wyniku kontroli niejednolite podejście w zakresie ogłaszania tych porozumień we właściwym dzienniku urzędowym (część powiatów ogłaszała, a część nie upubliczniało porozumień), a przede wszystkim gwarantowałoby zainteresowanym dostęp do treści tych porozumień. W aktualnym stanie prawnym (brak obowiązku ogłaszania), właściciele lasów często nie posiadają informacji, kto nadzoruje gospodarkę leśną w ich lasach.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
17.	Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa (dział: sprawy wewnętrzne)	P/20/089	<i>Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719, ze zm.)</i>	Uzupełnienie uregulowań zawartych w § 39 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów o wskazanie starosty jako zobowiązanego do uzgodnienia projektu uproszczonego planu urządzenia lasu samoistnie lub wspólnie tworzącego kompleks leśny o powierzchni ponad 300 ha, w części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej, z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej, dla lasów I i II kategorii zagrożenia pożarowego, w przypadku sporządzania projektu na zlecenie starosty.	Niezrealizowany	Ustalenia kontroli wskazują, że starostowie zatwierdzają uproszczone plany urządzenia lasu bez uzgodnienia ich projektu (dla lasów I albo II kategorii zagrożenia pożarowego), w części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej, z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej. Starostowie, wyjaśniając przyczyny powyższego, wskazywali w szczególności na brzmienie przedmiotowego przepisu, który odczytywany w sposób literalny uniemożliwiał im podjęcie czynności mających na celu dokonanie ww. uzgodnienia. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że uproszczone plany urządzenia lasu mogą obejmować lasy należące nawet do kilkuset właścicieli, co sprawia, że dokonanie przedmiotowych uzgodnień (przez właścicieli) jest znacznie utrudnione (lub wręcz niemożliwe).
18.	Jakość i dostępność powszechnych usług pocztowych świadczonych przez Poczta Polska S.A. (dział: łączność)	P/20/029	<i>Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 29 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1026)</i>	Doprowadzenie do zmiany rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 29 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1026) w zakresie uszczegółowienia wskaźników dostępności do placówek pocztowych operatora wyznaczonego w taki sposób, aby liczba placówek pocztowych w danym regionie była dostosowana do realnego zapotrzebowania na usługi powszechne.	Niezrealizowany	Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji w sprawie warunków wykonywania usług powszechnych przez operatora wyznaczonego określiło minimalne wymagania w zakresie liczby i sposobu rozmieszczenia placówek pocztowych operatora wyznaczonego, tj. jedna stała placówka pocztowa operatora wyznaczonego, licząc średnio w skali kraju, przypadająca na mniej niż 6000 mieszkańców na terenie gmin miejskich i gmin miejsko-wiejskich. Jednak spełnienie tych wymagań przez operatora wyznaczonego nie zapewniało mieszkańcom całego kraju porównywalnego dostępu do placówek i usług pocztowych. Poczta Polska S.A. posiadała wymaganą w ww. rozporządzeniu liczbę placówek pocztowych. W okresie objętym kontrolą nie badała ona jednak rzeczywistego zapotrzebowania na świadczenie usług pocztowych. Porównanie, w toku kontroli NIK, liczby czynnych placówek pocztowych i liczby ludności w wybranych lokalizacjach wykazało, że lokalnie dostępność do placówek pocztowych znacznie odbiega od tej wyliczonej w skali całego kraju.
19.	Jakość i dostępność powszechnych usług pocztowych świadczonych przez Poczta Polska S.A. (dział: łączność)	P/20/029	<i>Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 maja 2013 r. w sprawie metodologii ustalania maksymalnych rocznych poziomów opłat za usługi powszechne (Dz. U. poz. 543)</i>	Doprowadzenie do zmiany rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 maja 2013 r. w sprawie metodologii ustalania maksymalnych rocznych poziomów opłat za usługi powszechne poprzez uwzględnienie w nim metodologii wyliczania maksymalnych rocznych poziomów opłat za usługi powszechne zmienione lub wprowadzone w trakcie roku poprzedniego.	Niezrealizowany	Ustalenia kontroli wykazały, że Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej nie był w stanie wyliczyć maksymalnych rocznych poziomów opłat za usługi powszechne na koniec 2019 r., stosownie do metodologii opisanej w rozporządzeniu Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 maja 2013 r. w sprawie metodologii ustalania maksymalnych rocznych poziomów opłat za usługi powszechne, z uwagi na ograniczenia stosowanego w tym rozporządzeniu wzoru. Jego konstrukcja w celu skalkulowania limitu „price-cap” danej usługi wymuszała jej istnienie w roku bazowym. Tymczasem Poczta Polska S.A. w 2019 r. zmieniła układ cennika usług powszechnych, wprowadzając nowe formaty przesyłek listowych (S, M, L), które funkcjonowały w obrocie pocztowym tylko dziewięć miesięcy i nie były porównywalne do roku bazowego poprzedzającego 2019 r. W ww. rozporządzeniu nie przewidziano wystąpienia takiej sytuacji poprzez przyjęcie odpowiednich rozwiązań, np. możliwości wprowadzania korekt do wzoru.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
20.	Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji (dział: budżet, finanse publiczne)	P/21/001	<i>Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342)</i>	Doprecyzowanie przepisów o rachunkowości w zakresie jednostek sektora finansów publicznych tak, by jasno określały sposób i terminy przekazywania danych i dokumentów między jednostkami, w przypadku zmiany jednostki właściwej do ujęcia w księgach rachunkowych operacji gospodarczych.	Niezrealizowany	W trakcie roku 2020 zmienił się organ właściwy w sprawie gromadzenia środków i dokonywania wypłat związanych z decyzjami Komisji do spraw reprywatyzacji nieruchomości warszawskich, a tym samym zmieniła się jednostka sektora finansów publicznych zobowiązana do ujęcia operacji gospodarczych z tym związanych. Pomimo tego, dotychczasowy organ (Prezydent m.st. Warszawy) nie wystąpił z inicjatywą przekazania niezbędnych danych i dokumentów, a organ przejmujący (dysponent Funduszu Reprywatyzacji) wystąpił o przekazanie danych dopiero w trakcie kontroli NIK, po sporządzeniu sprawozdań za rok 2020. Jednocześnie NIK zauważa, że dysponent Funduszu nie miał wprost wskazanych podstaw prawnych do żądania czy wyegzekwowania od Prezydenta m.st. Warszawy dokumentów i niezbędnych danych, mógł jedynie poprosić o ich przekazanie. Biorąc pod uwagę, że podobne zmiany, dotyczące różnych obszarów działalności sektora finansów publicznych, będą dokonywane również w przyszłości, niezbędne staje się uregulowanie praw i obowiązków wszystkich stron w zakresie przekazywania i przejmowania dokumentów i danych związanych z prowadzeniem ksiąg rachunkowych.
21.	Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji (dział: budżet, finanse publiczne)	P/21/001	<i>Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342), ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.)</i>	Doprecyzowanie przepisów o rachunkowości odnośnie zasad ewidencji należności Skarbu Państwa, w przypadku wystąpienia podziału kompetencji w zakresie wymierzania, windykacji i realizowania płatności pomiędzy różne jednostki budżetowe.	Niezrealizowany	NIK podtrzymuje wniosek sformułowany po kontroli P/16/012 – Wycena i windykacja należności niepodatkowych Skarbu Państwa. Zadania dysponenta Funduszu Reprywatyzacji obejmują dokonywanie wypłat na podstawie dokumentów przesłanych przez inne organy (jednostki), a jeżeli wypłaty te okażą się nienależne (np. w wyniku uwzględnienia skargi kasacyjnej) – przyjmowanie wpłat na rachunek bankowy. Czynności związane z dochodzeniem należnych kwot podejmowane są przez inne jednostki, które również wystawiają dokumenty będące podstawą zapisów dokonywanych w księgach rachunkowych Funduszu Reprywatyzacji. Dysponent Funduszu może nie posiadać wiedzy o powstaniu należności, nie ma też prawnej możliwości żądania korekty błędnie wystawionych dokumentów będących podstawą dokonania zapisów w księgach rachunkowych, a jednocześnie odpowiada za prawidłowość prowadzonych przez siebie ksiąg rachunkowych. Rozdzielenie kompetencji w zakresie wymierzania, windykacji i realizowania płatności pomiędzy dysponenta Funduszu Reprywatyzacji a inne jednostki skutkuje brakiem efektywnego przepływu informacji i utrudnia właściwe prowadzenie ewidencji księgowej, w szczególności w zakresie dochodzonych należności Funduszu. Wiedza dysponenta Funduszu w tym zakresie jest ograniczona do informacji, które zostaną mu przekazane przez inne jednostki.
22.	Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Reprywatyzacji (dział: budżet, finanse publiczne)	P/21/001	<i>Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 259), ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.)</i>	Dokonanie zmian przepisów tak, by jednoznacznie z nich wynikał sposób postępowania jednostek budżetowych (rozliczania w zakresie wydatków i dochodów), w przypadku dokonywanego w trybie kodeksu cywilnego potrącenia wzajemnych wierzytelności, w tym także w ramach realizowanych projektów finansowanych z udziałem środków europejskich (zarówno w części finansowanej z budżetu państwa, jak i w części finansowanej z budżetu środków europejskich).	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	W wyniku przeprowadzonej kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. w cz. 19, NIK sformułowała wniosek <i>de lege ferenda</i> dotyczący ujednoczenia przepisów w zakresie rozliczania w wydatkach i dochodach środków z tytułu kar umownych zarówno w przypadku ich otrzymania od wykonawców umów realizowanych w ramach projektów finansowanych środkami europejskimi, jak i w przypadku potrącenia tych kar z wynagrodzenia wykonawcy. W kontroli ustalono wówczas, że kwoty kar umownych, potrąconych ze zobowiązań Ministerstwa Finansów powstałych w ramach realizacji projektów finansowanych z udziałem środków europejskich, nie były odprowadzane na dochody budżetu państwa w części finansowanej z budżetu państwa. Taki sposób rozliczania wynikał z przyjętej w Ministerstwie Finansów interpretacji, zgodnie z którą kary umowne naliczone wykonawcy przez zamawiającego i potrącone z należności wykonawcy w toku realizacji projektu finansowanego z udziałem środków europejskich, nie stanowią dochodu, a co za tym idzie, nie powinny być przekazywane na dochody budżetu państwa.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						<p>Z treści § 4 ust.12 rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa wynika, że jeżeli zgodnie z zasadami wdrażania danego programu operacyjnego, środki z tytułu kar umownych, pomniejszają kwotę wydatków kwalifikowalnych, środki te, w części odpowiadającej finansowaniu z budżetu środków europejskich, są przekazywane przez beneficjenta, będącego państwową jednostką budżetową, lub instytucję, o której mowa w ust. 7, bezpośrednio na rachunek bankowy do obsługi płatności. Z przepisów prawa nie wynika, jak mają się zachować państwowe jednostki budżetowe w przypadku potrącenia przysługujących im wierzytelności z tytułu naliczonych i wymagalnych kar umownych w części odpowiadającej finansowaniu z budżetu państwa. W szczególności w odniesieniu do wierzytelności potrącanych w trybie kodeksu cywilnego brak jest analogicznych postanowień, jak w odniesieniu do potrąceń zobowiązań podatkowych (art. 64 § 7 Ordynacji podatkowej) oraz w odniesieniu do potrąceń niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym (art. 62 ust. 7 ustawy o finansach publicznych). W ocenie NIK stosowany w Ministerstwie Finansów sposób rozliczania kar umownych powoduje, że to samo zdarzenie ekonomiczne, jakim jest naliczenie i uregulowanie kary umownej, może być rozliczane w dwojaki sposób. Zdaniem NIK, co do zasady, takie samo podejście należy stosować zarówno wobec środków z tytułu naliczonych i wymagalnych kar umownych, które zostały potrącone, jak i wobec środków z tytułu kar umownych, które zostały zapłacone. Rozwiązanie takie sprzyja przejrzystości finansów publicznych. Przyjęty sposób rozliczenia potrącenia wzajemnych należności i zobowiązań w ramach realizowanych projektów finansowanych z udziałem środków europejskich jest, w ocenie NIK, racjonalny i uzasadniony celem zachowania stałej proporcji udziału wydatków z obu rodzajów środków w budżecie projektu, niemniej jednak brak jest przepisów, który wprost dopuszczałby taką możliwość. Pomimo podnoszenia ww. kwestii w kolejnych informacjach o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w cz. 19 (m.in. P/20/001), stosowne zmiany przepisów nie zostały wprowadzone. Nie zostały wprowadzone zmiany w § 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa. W ustawie o finansach publicznych brak jest także przepisów wskazujących wprost sposób postępowania jednostki budżetowej (rozliczania w zakresie wydatków i dochodów) w przypadku potrącenia należności cywilnoprawnych. W związku z tym Najwyższa Izba Kontroli ponownie wnosi o dokonanie zmian przepisów tak, by jednoznacznie z nich wynikał sposób postępowania jednostek budżetowych (rozliczania w zakresie wydatków i dochodów), w przypadku dokonywanego w trybie kodeksu cywilnego potrącenia wzajemnych wierzytelności, w tym także w ramach realizowanych projektów finansowanych z udziałem środków europejskich (zarówno w części finansowanej z budżetu państwa, jak i w części finansowanej z budżetu środków europejskich). W maju 2022 r. na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji opublikowano projekt ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 6 maja 2022 r.; nr z wykazu: UD 327). Projekt ten przewiduje m.in. dodanie pkt 16a w art. 111 ustawy o finansach publicznych, w myśl którego dochodami podatkowymi i niepodatkowymi budżetu państwa są należności państwowych jednostek budżetowych, w tym w szczególności kary umowne, uzyskane w związku z realizacją przez te jednostki projektów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem: należności potrąconych, należności pobranych, w części odpowiadającej finansowaniu z budżetu środków europejskich, jeśli zgodnie z zasadami wdrażania danego programu operacyjnego, pomniejszają one kwotę wydatków kwalifikowalnych.</p>

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
23.	Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2020 r. (dział: finanse publiczne)	P/21/001	<i>Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2021 r. poz. 178, ze zm.)</i>	Dokonanie zmiany ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów poprzez wyznaczenie terminu, w którym Prezes Rady Ministrów wydaje zarządzenie, o którym mowa w art. 39 ust. 1a tej ustawy, określające między innymi przeznaczenie składników majątkowych, będących w posiadaniu zniesionego lub przekształconego ministerstwa.	Niezrealizowany	W 2020 roku Prezes Rady Ministrów wydał łącznie 27 rozporządzeń określających lub zmieniających szczegółowy zakres działania poszczególnych ministrów, w tym dokonujących zmian dysponenta lub urzędu go obsługującego, a Rada Ministrów wydała łącznie 18 rozporządzeń dotyczących odpowiednio utworzenia, przekształcenia lub zniesienia ministerstw. Konsekwencją powyższego była konieczność wprowadzenia szeregu zmian w zakresie działalności finansowo-organizacyjnej jednostek oraz odpowiedniego zadysponowania ich majątku. W myśl art. 39 ust. 1a ustawy o Radzie Ministrów w razie zniesienia lub przekształcenia ministerstwa, Prezes Rady Ministrów określa, w drodze zarządzenia, przeznaczenie składników majątkowych, będących w posiadaniu tego ministerstwa, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej, oraz ustala podmiot i sposób przekazania spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem jego zniesienia lub przekształcenia. NIK ustaliła, iż niejednokrotnie zmiany w zakresie obsługi finansowo-księgowej następowały ze znaczną zwłoką. Poważnym problemem była również kwestia majątku, który był przypisany do omawianych części i na dzień zakończenia kontroli, co do zasady, nie został zinventaryzowany ani przejęty. Wewnętrzne regulacje dotyczące gospodarki finansowej były niejednokrotnie aktualizowane z mocą wsteczną i kilkumiesięcznym opóźnieniem. M.in. w przypadku części/działu Informatyzacja Prezes Rady Ministrów wydał zarządzenia (zarządzenie nr 242 Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przeznaczenia niektórych składników majątkowych zniesionego Ministerstwa Cyfryzacji M.P. poz. 1189 oraz Zarządzenie nr 35 Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie przeznaczenia składników majątkowych zniesionego Ministerstwa Cyfryzacji M.P. poz. 437), na podstawie których z mocą wsteczną od 6 października 2020 r. składniki majątkowe zniesionego Ministerstwa Cyfryzacji stały się składnikami majątkowymi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Zarządzenie nr 179 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie przeznaczenia składników majątkowych oraz ustalenia podmiotu i sposobu przekazania spraw wszczętych i niezakończonych przekształconego Ministerstwa Klimatu (M.P. poz. 1012) weszło w życie dnia 3 listopada 2020 r., z mocą wsteczną od 21 marca 2020 r. Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości i uwagi wskazują na potrzebę dokonania zmiany ustawy o Radzie Ministrów poprzez wyznaczenie terminu, w którym Prezes Rady Ministrów wydaje zarządzenie, o którym mowa w art. 39 ust. 1a tej ustawy, określające między innymi przeznaczenie składników majątkowych, będących w posiadaniu zniesionego lub przekształconego ministerstwa.
24.	Planowanie i wykorzystanie rezerw budżetu państwa i budżetu środków europejskich (dział: budżet, finanse publiczne)	P/20/012	<i>Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.); ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej – uchwalane co roku</i>	Nadanie ministrom uprawnień w zakresie przenoszenia środków na określone zadania z części budżetowych, których dysponentem jest właściwy minister, do części budżetowych innych dysponentów, w obrębie jednego zadania; towarzyszące temu rozwiązaniu regulacje powinny uniemożliwiać przeznaczenie tych środków na inne zadania w trybie art. 171 ustawy o finansach publicznych.	Niezrealizowany	Wyjaśniając przyczyny planowania znaczących środków w rezerwach celowych, pracownicy Ministerstwa Finansów najczęściej wskazywali na brak możliwości oszacowania rzeczywistych wydatków. Planowanie środków w rezerwie celowej miało umożliwić Ministrowi Finansów i Radzie Ministrów bardziej elastyczne gospodarowanie niewykorzystanymi środkami, a jednocześnie uniemożliwić dysponentom wykorzystanie tych środków na inne zadania, niż zaplanowali. Do najważniejszych przyczyn tworzenia rozbudowanego układu rezerw celowych zaliczyć można m.in.: – systemowe ograniczenie uprawnień właściwych ministrów do przenoszenia środków pomiędzy częściami budżetowymi w zakresie jednego zadania publicznego; – ryzyko, że dysponenti nadmiar posiadanych środków wykorzystają na inne cele, w trybie art. 171 o finansach publicznych (ufp). Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli elastyczność gospodarowania niewykorzystanymi środkami w poszczególnych częściach budżetu państwa można osiągnąć przy zastosowaniu art. 177 ufp, który zezwala na blokowanie planowanych wydatków.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						Z kolei w celu uniemożliwienia dysponentom wykorzystania tych środków na inne zadania niż pierwotnie zaplanowano, można wprowadzić regulacje zezwalające na wyłączenie stosowania art. 171 ufp dla wskazanych wydatków. Odpowiednie regulacje mogą się znaleźć na przykład w uchwalanych co roku ustawach o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej, a systemowe uregulowanie tej kwestii może nastąpić w drodze nowelizacji ufp. Zaplanowanie większości środków, ujmowanych obecnie w rezerwach celowych, w częściach budżetowych organów wnioskujących o utworzenie rezerwy i w innych częściach, wskazanych przez te organy, ograniczyłoby obowiązki Ministra Finansów w zakresie dysponowania rezerwami celowymi. Jednocześnie Minister Finansów mógłby zwiększyć zakres bieżącej kontroli wykorzystania środków w budżecie państwa, identyfikując – we współpracy z innymi dysponentami – obszary potencjalnych oszczędności, pozwalających na poszerzenie przestrzeni fiskalnej w celu zwiększenia finansowania zadań priorytetowych, wskazanych w ustawie budżetowej.
25.	Planowanie i wykorzystanie rezerw budżetu państwa i budżetu środków europejskich (dział: budżet, finanse publiczne)	P/20/012	<i>Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.)</i>	Zwiększenie limitu rezerwy ogólnej w budżecie państwa, tak aby w zwyczajnych okolicznościach umożliwić skuteczne finansowanie nieprzewidzianych wydatków środkami tej rezerwy.	Niezrealizowany	Zgodnie z art. 140 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w budżecie państwa tworzy się rezerwę ogólną nie wyższą niż 0,2% wydatków budżetu. Zaplanowanie rezerwy ogólnej w wysokości dopuszczalnego górnego limitu, który w 2019 r. wynosił 832 mln zł, a w 2020 r. – 871 mln zł, nawet w zwyczajnych okolicznościach nie rozwiązałyby problemu zapewnienia środków na finansowanie nieprzewidzianych zdarzeń. Pula środków ujętych w rezerwie ogólnej jest bowiem niewystarczająca do sfinansowania nieprzewidzianych zdarzeń, wymagających natychmiastowego wsparcia finansowego lub wydatków zaplanowanych w zbyt niskiej wysokości względem ostatecznych potrzeb. Ma to wpływ na tworzenie rozbudowanego układu rezerw celowych. Zwiększenie limitu rezerwy ogólnej powinno iść w parze ze zmianami w planowaniu rezerw celowych, a przede wszystkim z ograniczeniem ich liczby, wielkości oraz eliminacji rezerw o charakterze ogólnym. Konieczność zapewnienia równowagi finansowej w sektorze publicznym wymaga, aby wydatki były dokonywane w sposób oszczędny i celowy. W związku z tym łączna kwota rezerw powinna się zmniejszać na korzyść planowania środków na określone zadania od razu w odpowiednich częściach budżetowych. Realizacji tego celu może służyć, między innymi, skumulowanie w jednej rezerwie ogólnej środków na różnego rodzaju nieprzewidziane lub nietypowe zdarzenia, które obecnie planuje się w różnych rezerwach celowych, często w kwotach znacząco przewyższających rzeczywiste zapotrzebowanie na środki tych rezerw. Ujęcie w rezerwie ogólnej środków na różne zadania, cechujące się bardzo wysokim ryzykiem opóźnień lub odstąpienia od ich realizacji, pozwoliłoby na racjonalizację planowania wydatków i obniżenie łącznej kwoty rezerw celowych.
26.	Planowanie i wykorzystanie rezerw budżetu państwa i budżetu środków europejskich (dział: budżet, finanse publiczne)	P/20/012	<i>Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.)</i>	Wprowadzenie jasnych kryteriów przyznawania środków z rezerwy ogólnej, ograniczających dowolność ich wydatkowania.	Niezrealizowany	Rezerwa ogólna stanowi szczególnie instrument finansowy umożliwiający Radzie Ministrów reagowanie między innymi w sytuacjach nagłych, których wystąpienia nie można było przewidzieć, a wymagających niezwłocznego wsparcia finansowego. Dysponentem rezerwy ogólnej jest Rada Ministrów, która może upoważnić w drodze rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów i Ministra Finansów do dysponowania rezerwą do określonej wysokości kwot. NIK zwraca uwagę na marginalizację znaczenia rezerwy ogólnej w systemie finansów publicznych, a także na brak jasnych kryteriów wyboru wydatków, które powinny być finansowane z tej rezerwy. Rezerwa ogólna – ze względu na jej relatywnie niską wysokość – nie spełniała swojej podstawowej funkcji. W związku z tym nieprzewidziane wydatki były finansowane głównie z rezerw celowych. Ponadto, w ocenie NIK, stosowane obecnie rozwiązania, pozwalające na całkowitą dowolność wyboru zadań finansowanych ze środków rezerwy, związanej z brakiem kryteriów takiego wyboru, umożliwiały nieefektywną alokację środków publicznych.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						Kolejnym problemem jest brak transparentności procesu rozpatrywania wniosków i podejmowania decyzji przez Prezesa Rady Ministrów i Ministra Finansów w sprawie przyznania środków z rezerwy ogólnej. Środki te przeznaczano nie tylko na potrzeby wymagające niezwłocznego wsparcia finansowego, w szczególności wynikające z nieprzewidzianych zdarzeń losowych, lecz także na cele związane z bieżącą działalnością wnioskodawców czy też realizacją ich zamierzeń inwestycyjnych. W kontroli przeprowadzonej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zidentyfikowano przypadki wydawania decyzji rozbieżnych z przygotowanymi przez pracowników uwagami oraz niejednolitych w odniesieniu do podobnych spraw o przyznanie środków z rezerwy ogólnej. Niejednolite postępowanie przy rozpatrywaniu wniosków o przyznanie środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa stwierdzono również w 2019 r. w Ministerstwie Finansów.
27.	Nadzór nad rynkiem funduszy inwestycyjnych (dział: instytucje finansowe)	P/20/011	<i>Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 837); ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 660)</i>	Dokonanie liberalizacji przepisów dotyczących ochrony tajemnic zawodowych KNF/UKNF w celu ułatwienia poszkodowanym inwestorom dochodzenia roszczeń przed sądami powszechnymi.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Po kontroli nr P/18/112 – „Działalność organów i instytucji państwowych oraz podmiotów organizujących rynek finansowy wobec spółki GetBack S.A., podmiotów oferujących jej papiery wartościowe oraz ją audytujących” NIK wnioskowała między innymi o dokonanie gruntownej analizy wpływu ograniczeń wynikających z tajemnic zawodowych KNF/UKNF na możliwość skutecznego dochodzenia roszczeń przez osoby poszkodowane przez podmioty rynku finansowego. NIK prezentowała wówczas pogląd, że ewentualne zmiany przepisów powinny zmierzać do usunięcia barier w dochodzeniu roszczeń, by wyważone zostały interesy różnych uczestników rynku finansowego. Zmiany te nie zostały wprowadzone, stąd też NIK ponownie wniosła o podjęcie działań legislacyjnych w tym kierunku. W lipcu 2021 r. Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej przedłożył projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD235). Przedmiotowy projekt zakłada m.in. dodanie w ustawie o nadzorze nad rynkiem kapitałowym art. 19a, na mocy którego, przed wytoczeniem powództwa w sprawach cywilnych i po uzyskaniu zgody sądu, możliwe będzie udostępnienie informacji stanowiących tajemnicę zawodową KNF/UKNF, której treść, zakres, ograniczenia oraz skutki naruszenia określa ustawa o obrocie instrumentami finansowymi, ustawa o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz ustawa o giełdach towarowych. Przy czym zdaniem NIK zmiana powinna mieć charakter kompleksowy i dotyczyć także możliwości dostępu do informacji objętych tajemnicą nadzoru bankowego, o której mowa w art. 10a ustawy Prawo bankowe oraz tajemnicą nadzoru audytowego, o której mowa w art. 95 ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. W lipcu 2021 r. Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej przedłożył projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD235). Przedmiotowy projekt zakłada m.in. dodanie w ustawie o nadzorze nad rynkiem kapitałowym art. 19a, na mocy którego, przed wytoczeniem powództwa w sprawach cywilnych i po uzyskaniu zgody sądu, możliwe będzie udostępnienie informacji stanowiących tajemnicę zawodową KNF/UKNF, której treść, zakres, ograniczenia oraz skutki naruszenia określa ustawa o obrocie instrumentami finansowymi, ustawa o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz ustawa o giełdach towarowych. Przy czym, zdaniem NIK, zmiana powinna mieć charakter kompleksowy i dotyczyć także możliwości dostępu do informacji objętych tajemnicą nadzoru bankowego, o której mowa w art. 10a ustawy Prawo bankowe oraz tajemnicą nadzoru audytowego, o której mowa w art. 95 ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
28.	Nadzór nad rynkiem funduszy inwestycyjnych (dział: instytucje finansowe)	P/20/011	<i>Ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2021 r. poz. 605, ze zm.)</i>	Przeprowadzenie przeglądu możliwości wzmocnienia oddziaływania organu nadzoru nad rynkiem funduszy inwestycyjnych poprzez rozszerzenie w przepisach prawa katalogu nieprawidłowości, w przypadku których dopuszczalne jest objęcie sankcjami osób bezpośrednio odpowiedzialnych za ich powstanie.	Niezrealizowany	Art. 228 ust. 3a ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w brzmieniu obowiązującym od 30 listopada 2019 r. stanowi, iż w przypadku rażącego naruszenia obowiązków, o których mowa w art. 228 ust. 1, 1c, 2 oraz 2b tej ustawy, KNF może nałożyć karę pieniężną na osobę, która w tym okresie pełniła funkcję członka zarządu lub członka organu nadzorczego towarzystwa lub spółki zarządzającej. Propozycja NIK rozszerzenia w przepisach prawa katalogu nieprawidłowości, w przypadku których dopuszczalne jest objęcie sankcjami osób bezpośrednio odpowiedzialnych za ich powstanie, została sformułowana z uwagi na większą skuteczność oddziaływania sankcji nakładanych na osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości na rynku finansowym niż na podmioty rynku finansowego zatrudniające te osoby, które łatwiej mogą przerzucić obciążenia w tym zakresie na klientów.
29.	Ograniczanie spożycia napojów alkoholowych (dział: zdrowie)	P/20/076	<i>Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, ze zm.)</i>	Zainicjowanie, we współpracy z właściwymi ministrami, prac nad wprowadzeniem do systemu prawnego, w obszarach regulujących dostępność napojów alkoholowych i zasady ich reklamy, rozwiązań umożliwiających skuteczniejsze działania ograniczające spożycie alkoholu, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> – ustawowe ustalenie maksymalnej liczby mieszkańców na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych, – ustawowe ograniczenie godzin sprzedaży napojów alkoholowych, – prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży <ul style="list-style-type: none"> – w punktach sprzedaży innych niż sklep branżowy, o którym mowa w art. 2¹ ust. 1 pkt 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – w wydzielonym stanowisku, zapewniającym nieekspozowanie napojów alkoholowych na pozostałą powierzchnię punktu sprzedaży, – całkowity zakaz reklamy napojów alkoholowych, – minimalna cena za standardową porcję alkoholu. 	Niezrealizowany	Z ustalení kontroli wynika, że w okresie (lata 2017–2020) nię objętych działaniá Ministra Zdrowia podejmowane w celu zmniejszenia spożycia alkoholu były niewystarczające. Podejmowane przez Ministra inicjatywy nie doprowadziły do wprowadzenia nowych lub zmiany obowiązujących regulacji, które ograniczyłyby fizyczną dostępność alkoholu, np. takich jak zakaz sprzedaży napojów alkoholowych na stacjach paliw czy wprowadzenie ograniczenia lub zakazu ich sprzedaży w godzinach nocnych, jak również reklamę napojów alkoholowych m.in. poprzez skrócenie czasu emisji, bądź wprowadzenie zakazu reklamy napojów alkoholowych. Do października 2020 r., z wyjątkiem zakończonej niepowodzeniem inicjatywy z 2017 r., Minister nie podejmował prac zmierzających do wdrożenia innych regulacji mających na celu ograniczenie dostępności fizycznej i reklamy napojów alkoholowych. Działo się tak, mimo że Minister dysponował danymi o rosnącym poziomie spożycia alkoholu i jego skutkach, a w Narodowym Programie Zdrowia Ministra wskazano jako jeden z podmiotów zobowiązanych do realizacji zadań regulacyjnych ograniczających dostępność fizyczną i reklamę napojów alkoholowych. O konieczności podjęcia takich działań świadczyły natomiast będące w posiadaniu Ministerstwa Zdrowia materiały, analizy i opracowania o braku skuteczności dotychczasowych zadań w zakresie ograniczenia spożycia napojów alkoholowych. Minister dysponował bowiem danymi o niekorzystnych zjawiskach związanych z rosnącym poziomem spożycia napojów alkoholowych w kraju z 9,4 litra w 2015 r. do 9,8 litra w 2019 r., średniego spożycia czystego alkoholu na jednego mieszkańca i jego skutkach, w szczególności o liczbie zachorowań i zgonów. Liczba osób zmarłych z powodu schorzeń powiązanych z używaniem alkoholu wzrosła z 10 040 w 2015 r. do 12 405 w 2018 r. Przedstawione przez NIK wnioski o zmianę prawa są zbieżne z propozycjami wynikającymi z opracowanej przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przekazanej Ministrowi Zdrowia „Strategii zadaniowej w zakresie ograniczenia spożycia napojów alkoholowych na lata 2020–2025” i sprzyjają ograniczeniu dostępności fizycznej ekonomicznej napojów alkoholowych, a także ograniczeniu występowania reklamy napojów alkoholowych w przestrzeni publicznej.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
30.	Jakość i dostępność powszechnych usług pocztowych świadczonych przez Poczta Polska S.A. <i>(dział: łączność)</i>	P/20/029	<i>Ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896); ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162, ze zm.)</i>	Podjęcie działań na rzecz zmiany ustawy Prawo pocztowe w celu poprawy jakości usług powszechnych, m.in. poprzez: wprowadzenie mierzalnych standardów jakości usług powszechnych oraz rozszerzenie uprawnień kontrolnych Prezesa UKE w stosunku do operatora wyznaczonego w zakresie świadczenia usługi powszechnej, ograniczonych przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców.	Niezrealizowany	Na potrzeby kontroli NIK, w oparciu o dostępną literaturę dotyczącą zarządzania jakością usług, przyjęto, że jakość usług pocztowych, traktowana jako zbiór cech opisujących te usługi, obejmuje: terminowość przebiegu przesyłek, bezpieczeństwo obrotu pocztowego, dostępność usług pocztowych, przystępność cenową oraz kulturę obsługi klienta. Obowiązujące w okresie objętym kontrolą przepisy ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (jedynie w przypadku terminowości zawierają mierzalne wskaźniki, pozostałe cechy opisujące jakość usług powszechnych nie zostały zdefiniowane w dostateczny sposób. Ustawodawca w szczególności nie zdefiniował wskaźnika określającego wymagany poziom bezpieczeństwa obrotu pocztowego i przystępności cenowej usług. W przypadku powierzenia świadczenia usług publicznych, zdaniem NIK celowe jest określenie ich mierzalnych parametrów, a także kontrola utrzymywania tych parametrów przez powierzającego. Ustalenia kontroli wykazały, że w latach 2015–2020 (październik) Prezes UKE nie prowadził działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości usług świadczonych przez operatora wyznaczonego. W tym okresie przeprowadził łącznie 11 kontroli Poczty Polskiej S.A. rozpatrywania reklamacji usług powszechnych i zapewniania osobom niepełnosprawnym dostępu do usług pocztowych. Tylko jedna kontrola dotyczyła realizacji obowiązku udostępnienia w wybranych placówkach pocztowych Poczty Polskiej S.A. regulaminu świadczenia usług powszechnych oraz obowiązku zachowania tajemnicy pocztowej. Uprawnienia kontrolne Prezesa UKE dotyczące sposobu wykonywania usługi powszechnej, zostały ograniczone przepisami art. 121 ustawy Prawo pocztowe, które wskazywały, że do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy Prawo przedsiębiorców. Ograniczenia dotyczyły m.in.: obowiązku zawiadamiania przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli bez przewidzenia wyjątków (art. 48 ustawy Prawa przedsiębiorców) i wszczęcia kontroli dopiero nie wcześniej niż po upływie siedmiu dni od zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli (art. 48 ustawy Prawa przedsiębiorców), liczby kontroli prowadzonych równocześnie i czasu trwania kontroli (art. 54–55 ustawy Prawa przedsiębiorców). Ograniczenia w prowadzeniu przez Prezesa UKE kontroli wprowadził też przepis art. 58 ust. 1 ustawy Prawa przedsiębiorców, zgodnie z którym „Organ kontroli nie przeprowadza kontroli, w przypadku, gdy ma ona dotyczyć przedmiotu kontroli objętego uprzednio zakończoną kontrolą przeprowadzoną przez ten sam organ”.
31.	Zapewnienie właściwego stanu technicznego dróg samorządowych w województwie świętokrzyskim <i>(dział: transport)</i>	P/20/064	<i>Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1376, ze zm.)</i>	Podjęcie działań mających na celu nowelizację ustawy o drogach publicznych, polegającej na określeniu wymaganych elementów projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, o których mowa w art. 20 pkt 1 i 2 tej ustawy.	Niezrealizowany	Przeprowadzona kontrola wykazała, że projektów planów rozwoju sieci drogowej, wymaganych art. 20 pkt 1 ustawy o drogach publicznych, nie opracowało ośmiu z dziesięciu skontrolowanych zarządców dróg. Dziewięciu zarządców (90%) nie wywiązało się z obowiązku, określonego w art. 20 pkt 2 ww. ustawy, opracowania projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich. Jedyny opracowany plan nie odnosił się do remontów, utrzymania i ochrony tych dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich. Kierownicy niektórych skontrolowanych jednostek niesłusznie uznawali, że obowiązek przygotowania projektów tych planów realizowany był poprzez opracowywanie innych dokumentów planistycznych (np. strategii rozwoju, projektów budżetu jednostki samorządu terytorialnego). Brak tych dokumentów planistycznych utrudniał zarządom racjonalne, w wieloletniej perspektywie, zarządzanie drogami. Prawidłowej realizacji powyższych ustawowych obowiązków nie sprzyjały obowiązujące przepisy, które nie wskazują zakresu projektów planów.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
32.	Zapewnienie właściwego stanu technicznego dróg samorządowych w województwie świętokrzyskim <i>(dział: transport)</i>	P/20/064	<i>Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1376, ze zm.)</i>	Podjęcie działań mających na celu nowelizację ustawy o drogach publicznych, polegającą na wprowadzeniu obowiązku (np. poprzez rozszerzenie katalogu zadań zarządcy drogi przewidzianych w art. 20 ustawy) przeprowadzania okresowych analiz liczby i przyczyn zdarzeń drogowych na drogach publicznych w celu dokonania oceny potrzeby zmian w zakresie poprawy stanu technicznego dróg lub organizacji ruchu.	Niezrealizowany	Z ustaleń kontroli wynikało, że większość skontrolowanych zarządców dróg (60%) nie uzyskiwało informacji z Policji o zdarzeniach drogowych i ich skutkach. Brak wiedzy o tych zdarzeniach uniemożliwiał dokonywanie analiz dotyczących ich przyczyn pod kątem konieczności poprawy stanu technicznego dróg lub potrzeby wprowadzenia zmian w organizacji ruchu w celu zapewnienia jego bezpieczeństwa (np. zmiany oznakowania). Na potrzeby przeprowadzania takich analiz na podstawie uzyskiwanych informacji o zdarzeniach drogowych wskazały wyniki kontroli u trzech zarządców, którzy wykorzystywali te informacje w działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
33.	Zapewnienie właściwego stanu technicznego dróg samorządowych w województwie świętokrzyskim <i>(dział: transport)</i>	P/20/064	<i>Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1376, ze zm.)</i>	Podjęcie działań mających na celu nowelizację ustawy o drogach publicznych, polegającej na doprecyzowaniu obowiązku zarządcy drogi dotyczącego dokonywania okresowych pomiarów ruchu drogowego na drogach publicznych, przewidzianego w art. 20 pkt 15 ustawy, poprzez określenie częstotliwości dokonywania i zakresu tych pomiarów oraz sposobu wykorzystania ich wyników.	Niezrealizowany	Trzech skontrolowanych zarządców dróg nie dokonywało okresowych pomiarów ruchu drogowego, o których mowa w art. 20 pkt 15 ustawy o drogach publicznych. Pozostałe jednostki robiły to sporadycznie, obejmując nimi najczęściej znikomą liczbę dróg. Wyników tych pomiarów dwóch zarządców nie poddawało żadnej analizie. Nieprzeprowadzenie pomiarów natężenia ruchu drogowego zarządcy uzasadniali m.in. brakiem szczegółowych przepisów prawnych określających sposób, przeznaczenie oraz częstotliwość ich dokonywania.
34.	Centra kształcenia praktycznego, ustawicznego i zawodowego w województwie świętokrzyskim <i>(dział: finanse publiczne, oświata i wychowanie)</i>	P/21/071	<i>Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, ze zm.)</i>	Podjęcie działań mających na celu zmianę art. 28 ust. 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zawierającego upoważnienie dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do wydania rozporządzenia określającego sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, poprzez uwzględnienie w zakresie upoważnienia różnicowania kwot przeznaczonych na słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych w oparciu o prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, o której mowa w art. 46b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.).	Niezrealizowany	Mechanizm podziału części oświatowej subwencji ogólnej nie uwzględnia faktycznych kosztów kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ) w poszczególnych kwalifikacjach oraz zapotrzebowania na absolwentów tych kursów na krajowym i wojewódzkim rynku pracy. Przyjęte w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej wagi dotyczą tylko liczby uczestników KKZ oraz absolwentów, którzy zdali egzamin zawodowy, w przeciwieństwie do finansowania kształcenia branżowego, gdzie zróżnicowano tzw. wagi podstawowe odnoszące się do poszczególnych zawodów, z uwzględnieniem różnych kosztów kształcenia oraz stworzono warunki do powiązania kierunków kształcenia z potrzebami rynku pracy. Z ustaleń kontroli wynika, że w pięciu centrach kształcenia zawodowego, w których organizowano KKZ, stopień przydatności tych kursów do potrzeb rynku pracy w kraju i/lub województwie świętokrzyskim był niski lub średni, tj. oferta KKZ nie była zgodna z prognozą zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na rynku pracy, ustalonej zgodnie z art. 46b ust. 1 ustawy Prawo oświatowe na lata 2019–2020 przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Zdaniem NIK obecny system finansowania KKZ, który nie jest powiązany z potrzebami rynku pracy ani z „kosztochłonnością” poszczególnych kursów, nie sprzyja przygotowywaniu oferty kursów wymagających znacznych nakładów, ale adekwatnych do potrzeb rynku pracy.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
35.	Realizacja zadań Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości <i>(dział: finanse publiczne, sprawiedliwość)</i>	P/20/037	<i>Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (Dz. U. z 2019 r. poz. 683, ze zm.)</i>	Uzupełnienie i doprecyzowanie przepisów rozporządzenia w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, w tym § 11, § 20 ust. 2 i § 22 ust. 2 zdanie 2 w celu zapewnienia transparentności i rozliczalności decyzji Dysponenta (Minister Sprawiedliwości) o powierzaniu realizacji zadań ze środków Funduszu, w tym w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – transparentnego, rozliczalnego i opartego na obiektywnych przesłankach procesu podejmowania decyzji Dysponenta w przedmiocie wdrożenia trybu pozanaborowego, unieważnienia konkursu ofert, odmowy przyznania dotacji podmiotowi wskazanemu przez komisję konkursową; – publikowania kwot dotacji przyznanych poszczególnym podmiotom wyłonionym w trybach konkursyjnych (konkurs ofert, nabór wniosków) oraz informacji o podmiotach i kwotach dotacji przyznanych jednostkom sektora finansów publicznych wybranym w trybie pozanaborowym. 	Niezrealizowany	Przeprowadzona kontrola wykazała konieczność podjęcia pilnych działań mających na celu zapewnienie wydatkowania środków Funduszu Sprawiedliwości zgodnie z wymogami określonymi w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych (ufp), tj. w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Kluczowe znaczenie ma również przywrócenie w przypadku tego Funduszu zasad gospodarki finansowej właściwych dla funduszy celowych – wynikających z art. 29 ufp. Ponadto stwierdzono, że w badanym okresie (1.01.2018 r. – 30.10.2020 r.) Dysponent Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Minister Sprawiedliwości lub osoba upoważniona przez Ministra do realizacji zadań Dysponenta (Dysponent), nie przestrzegał również, wynikającej z art. 33 i 34 ufp, zasady jawności gospodarki pieniężnej państwa. Nie podawał do publicznej wiadomości informacji o kwotach udzielonych dotacji i ich beneficjentach (zarówno w przypadku dotacji przyznanych w wyniku konkursów, jak i w trybie pozanaborowym), a także nie publikował informacji na temat zwiększenia puli środków przeznaczonych pierwotnie na dotacje w ramach danego konkursu ofert. Nietransparentne i uznaniowe rozdysponowywanie środków publicznych przez Dysponenta skutkowało licznymi przypadkami udzielania dotacji w sposób niecelowy, z naruszeniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp, w tym na zadania niezwiązane z celami Funduszu Sprawiedliwości. Powodowało powierzanie zadań publicznych nieprzygotowanym podmiotom, niedysponującym potencjałem do ich efektywnej realizacji (problem ten dotyczył 12 spośród 35 zbadanych umów na łączną kwotę 59 506 tys. zł), pomimo że o realizację tych samych zadań ubiegali się również wykonawcy, posiadający odpowiednie przygotowanie i wieloletnie doświadczenie. Minister Sprawiedliwości, w dniu 28 marca 2022 r., wydał rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (Dz. U. poz. 748). Zmiana przepisów ma charakter formalny i nie realizuje wniosku <i>de lege ferenda</i> .
36.	Realizacja zadań Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości <i>(dział: sprawiedliwość)</i>	P/20/037	<i>Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, ze zm.) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (Dz. U. z 2019 r. poz. 683, ze zm.)</i>	Zainicjowanie prac legislacyjnych na rzecz zmiany przepisów Kodeksu karnego wykonawczego oraz rozporządzenia w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości, polegającej na ograniczeniu celów Funduszu do dwóch przypisanych mu pierwotnie obszarów zadań, tj. wsparcia osób pokrzywdzonych przestępstwem (i kompensowania skutków przestępstw) oraz pomocy postpenitencjarnej.	Niezrealizowany	Działania, o które wnosi NIK w ww. wniosku <i>de lege ferenda</i> , są niezbędne w celu zapewnienia warunków realizacji pozostałych wniosków pokontrolnych NIK w Informacji o wynikach niniejszej kontroli, w tym w szczególności wyeliminowania przypadków niegospodarnego i niecelowego udzielania dotacji oraz przywrócenia zgodności gospodarki finansowej Funduszu z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (w kontekście zasad funkcjonowania funduszy celowych oraz terminów rozliczania dotacji). Zapewniłyby również efektywną alokację środków publicznych w obszarach bezpośredniej pomocy świadczonej pokrzywdzonym przestępstwem i byłym osadzonym oraz stworzyłyby warunki do wzmocnienia nadzoru Dysponenta (Ministra Sprawiedliwości) nad realizacją umów – poprzez skoncentrowanie ograniczonych zasobów ludzkich na określonych kategoriach zadań państwa. Minister Sprawiedliwości, w dniu 28 marca 2022 r., wydał rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (Dz. U. poz. 748). Zmiana przepisów ma charakter formalny i nie realizuje wniosku <i>de lege ferenda</i> .

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
37.	Organizacja pracy zdalnej w wybranych podmiotach wykonujących zadania publiczne w związku z ogłoszeniem stanu epidemii <i>(dział: praca)</i>	P/21/059	<i>Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.)</i>	Przedłożenie Sejmowi RP projektu ustawy wprowadzającej w Kodeksie pracy uregulowania dotyczące pracy zdalnej, w tym precyzujące definicję tego trybu pracy (uwzględniając miejsce jej świadczenia), a także wprowadzające prawa i obowiązki występujące po stronie pracodawcy i pracownika, w tym dotyczące sposobu rozliczania kosztów zdalnego realizowania zadań.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Praca zdalna, stosowana od blisko półtora roku, nie doczekała się jeszcze kompleksowego uregulowania w przepisach prawa. Aktualne przepisy normujące pracę zdalną mają charakter epizodyczny (obowiązują na czas epidemii Covid-19) i dość ogólny (nie normują w szczególności wykorzystywania przez pracowników prywatnych zasobów do pracy zdalnej czy miejsca wykonywania takiej pracy). Rada Unii Europejskiej w wydanym 20.05.2020 r. Zaleceniach w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r. zawierających opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2020 r. zarekomendowała Polsce na lata 2020–2021 m.in. udoskonalenie elastycznych form organizacji pracy. Zdaniem NIK, doregulowanie pracy zdalnej w przepisach jest wskazane, zwłaszcza w kontekście możliwych do wystąpienia przyszłych kryzysów. Aktualny projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw został opublikowany na stronie Rządowego Centrum Legislacyjnego w wykazie prac legislacyjnych pod nr UD318. Projekt przewiduje dodanie nowych przepisów dotyczących pracy zdanej.
38.	Organizacja pracy zdalnej w wybranych podmiotach wykonujących zadania publiczne w związku z ogłoszeniem stanu epidemii <i>(dział: informatyzacja)</i>	P/21/059	<i>Nie wskazano aktu prawnego, w którym należałoby uregulować prawnie dostrzeżony przez NIK problem</i>	Podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia przepisów nakazujących wdrożenie w podmiotach wykonujących zadania publiczne obowiązku prowadzenia dokumentów w formie elektronicznej, niezbędnej do efektywnego realizowania czynności na odległość, celem zapewnienia ciągłości funkcjonowania tych podmiotów w przypadku wystąpienia sytuacji wymagających zdalnego wykonywania pracy.	Niezrealizowany	NIK negatywnie oceniła przygotowanie 34 z 40 skontrolowanych podmiotów wykonujących zadania publiczne do realizowania pracy w trybie zdalnym. We wszystkich jednostkach, w których ją wprowadzono, opracowano i wdrożono właściwe procedury wewnętrzne, jednak bariery infrastrukturalne, finansowe i techniczne ograniczyły lub uniemożliwiły odpowiednie zorganizowanie efektywnej pracy zdalnej. Większość (29 z 40) skontrolowanych podmiotów wyposażona była bowiem w niewielką liczbę przenośnego sprzętu komputerowego, niemal połowa nie miała zdigitalizowanych danych, a w 17 nie można było użytkować systemów dziedzicznych poza siedzibą jednostki, co uniemożliwiało zdalny dostęp do dokumentów. Niedostateczny stan przygotowania skontrolowanych podmiotów do realizowania zadań na odległość uniemożliwiał z reguły ich wykonywanie w sposób rzetelny i zgodny z przepisami. W konsekwencji 2/3 pracowników wykonywało zadania wspomagające, niewymagające dostępu do systemów informatycznych, samokształciło się lub pozostawało do dyspozycji pracodawcy. Miało to wpływ na niewielki stopień wykorzystywania pracy zdalnej zwłaszcza w trakcie drugiej i trzeciej fali epidemii COVID-19, pomimo obowiązującego wówczas w kraju nakazu pracy zdalnej. Rada Unii Europejskiej w wydanym 20.05.2020 r. Zaleceniach w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r. zawierających opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2020 r., zarekomendowała Polsce na lata 2020–2021 m.in. udoskonalenie elastycznych form organizacji pracy. Zdaniem NIK wprowadzenie zmian przepisów oraz dedykowanego programu transformacji cyfrowej uwzględniającego podmioty publiczne, jest wskazane, zwłaszcza w kontekście możliwych do wystąpienia przyszłych kryzysów.
39.	Realizacja zadań dotyczących odbioru nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych przez wybrane gminy województwa opolskiego <i>(dział: gospodarka wodna)</i>	P/21/083	<i>Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888, ze zm.)</i>	Podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do objęcia odpowiedzialnością prawną przedsiębiorców prowadzących opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych za niezłożenie sprawozdania, o którym mowa w art. 9o ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w terminie wskazanym w art. 9o ust. 2 ww. ustawy. Stosowne zmiany przepisów ustawy mogłyby polegać przykładowo na rozszerzeniu katalogu deliktów dotyczących sprawozdań, których popełnienie jest zagrożone sankcją w postaci kary pieniężnej, o której mowa w art. 9xb ww. ustawy.	Niezrealizowany	Obecnie obowiązujący katalog administracyjnych kar pieniężnych, którym podlegają podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, określony w art. 9xb ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, obejmuje: a/ przekazanie nierzetelnego sprawozdania, o którym mowa w art. 9o ww. ustawy; b/ przekazanie po terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 9o ww. ustawy. Tym samym w aktualnym stanie prawnym brak jest możliwości przymuszenia podmiotu prowadzącego, na podstawie udzielonego przez właściwy organ zezwolenia, działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych do przekazania sprawozdań, o których mowa w art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						<p>W sposób istotny różnicuje to sytuację prawną takich podmiotów od sytuacji prawnej podmiotów, które prześlą wymagane sprawozdania po terminie lub przedstawią w nich nierzetelne dane – w takich bowiem przypadkach właściwy organ nakłada administracyjną karę pieniężną, natomiast w sytuacji zaniechania przekazania wymaganego sprawozdania, brak jest możliwości nałożenia takiej kary w oparciu o przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Jednocześnie z przepisów tej ustawy nie wynika możliwość cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych w oparciu o przepis art. 9 ust. 2 ww. ustawy po uprzednim wezwaniu do niezwłocznego zaniechania naruszania warunków określonych w zezwoleniu, gdyż w decyzji administracyjnej zezwalającej na prowadzenie takiej działalności określa się – zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – inne wymagania szczególne, wynikające z odrębnych przepisów (a obowiązek przekazywania sprawozdań kwartalnych wynika wprost z art. 9o ww. ustawy). Wprowadzenie postulowanej zmiany w przepisach ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zakresie sporządzania i przekazywania sprawozdań przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, zapewniłoby ich komplementarność z aktualnie obowiązującymi przepisami ww. ustawy odnoszącymi się do sporządzania i przekazywania sprawozdań przez te podmioty oraz sankcji za naruszenie obowiązków w tym zakresie.</p>
40.	Eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających (dział: transport)	P/20/030	<i>Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1212, ze zm.)</i>	<p>Podjęcie inicjatywy legislacyjnej mającej na celu wdrożenie rozwiązań prawnych określających obowiązek objęcia przez marszałków województw, w określonych odstępach czasu, nadzorem wszystkich uprawnionych lekarzy i psychologów wydających orzeczenia osobom skierowanym przez starostów na badania lekarskie i badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu w związku ze stwierdzeniem kierowania przez te osoby pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, bądź kierując pojazdem spowodowały wypadek drogowy, w następstwie którego inna osoba poniosła śmierć lub doznała ciężkich obrażeń.</p>	Niezrealizowany	<p>W ocenie NIK dla poprawy skuteczności nadzoru marszałków województw oraz w celu zapewnienia wysokiej jakości badań, co w konsekwencji pozytywnie wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, przepisy prawa powinny określać częstotliwość kontroli działalności ww. lekarzy i psychologów. Badania osób, które kierowały pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu lub spowodowały wypadek pod wpływem tych środków, są przeprowadzane wyłącznie w Wojewódzkich Ośrodkach Medycyny Pracy. Na 2450 uprawnionych lekarzy, wpisanych do ewidencji prowadzonych w pięciu skontrolowanych urzędach marszałkowskich, kontrolą wykonywania badań lekarskich, prowadzenia dokumentacji i wydawania orzeczeń osobom skierowanym przez starostów na badania w celu ustalenia braku lub istnienia przeciwwskazań do prowadzenia pojazdów, marszałkowie województw w ramach sprawowanego nadzoru objęli jedynie 476 lekarzy (19,4%). Objęcie kontrolą działalności niewielkiej liczby uprawnionych lekarzy uniemożliwiło sprawowanie przez marszałków województw pełnego nadzoru nad wykonywaniem tych badań i wydawaniem orzeczeń w odniesieniu do kierowców, którzy wcześniej np. kierowali pojazdami w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu. Wykonywanie takiego nadzoru należy, zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami, do zadań marszałka województwa. W prowadzonych przez pięć skontrolowanych urzędów marszałkowskich rejestrach przedsiębiorców prowadzących pracownie psychologiczne wpisanych było 398 przedsiębiorców (u których zatrudnionych było 1218 psychologów uprawnionych do przeprowadzania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu). Kontrolą wykonywania badań psychologicznych, prowadzenia dokumentacji, wydawania orzeczeń osobom skierowanych przez starostów na badania, a także warunków lokalowych pracowni, marszałkowie województw objęli 267 przedsiębiorców (67,1%). W wyniku kontroli pracowni psychologicznych aż w 104 z nich (39%) stwierdzono nieprawidłowości. Wpływ na liczbę kontroli realizowanych w ramach sprawowanego przez marszałków województw nadzoru nad wykonywaniem badań lekarskich, badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu oraz wydawaniem orzeczeń mogły mieć ograniczone środki, pomimo składanych do wojewodów wniosków uzasadniających zwiększenie kwoty dotacji celowej na realizację tych zadań. Marszałkowie województw otrzymywali rocznie na ten cel do 35 tys. złotych na kontrolę wykonywania badań lekarskich i do 38 tys. złotych na kontrolę badań psychologicznych.</p>

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
41.	Eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających (dział: transport)	P/20/030	<i>Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie informacji zawartych w zbiorczym sprawozdaniu wojewody (Dz. U. poz. 973)</i>	Podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do rozszerzenia zakresu danych określonych w Załączniku do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie informacji zawartych w zbiorczym sprawozdaniu wojewody określającym zakres informacji zawartych w zbiorczym sprawozdaniu wojewody oraz wzór zbiorczego sprawozdania wojewody, w części II pt. Zadania wynikające z wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami, o dane dotyczące przypadków zatrzymania praw jazdy i cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami wskutek spowodowania wypadku lub kolizji drogowej pod wpływem alkoholu lub innego środka działającego podobnie do alkoholu.	Niezrealizowany	W części II sprawozdania Wojewody ujęte są m.in. dane dotyczące liczby wydanych praw jazdy, cofnięć i zatrzymań tych dokumentów, skierowań na kursy reedukacyjne, na badania lekarskie i na badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu, jednakże zakres tych danych nie pozwala na prowadzenie przekrojowych analiz dotyczących przyczyn zatrzymania i cofania uprawnień do kierowania pojazdami, wydawania skierowań na badania lekarskie, badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu i kursy reedukacyjne, a także przyczyn cofania uprawnień. W szczególności dane te nie dają podstaw do całościowej analizy zjawiska udziału w ruchu drogowym osób po spożyciu alkoholu lub środków zabronionych. Tym samym sprawozdania te nie mogą spowodować narzędzia prawidłowej oceny efektywności stosowanych rozwiązań i podejmowanych działań w celu zwiększenia bezpieczeństwa i eliminowania z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających. W okresie objętym kontrolą (lata 2017–2020 – I półrocze), Minister Infrastruktury, na mocy art. 122 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1212, ze zm.), otrzymany od wojewodów zbiorcze sprawozdania z wykonywania zadań określonych tą ustawą (do końca marca każdego roku), jednak sprawozdania te nie pozwalały na prowadzenie przekrojowych analiz dotyczących przyczyn zatrzymania i cofania uprawnień do kierowania pojazdami oraz wydawania skierowań na odpowiednie badania i kursy, ponieważ nie zawierały podstaw prawnych wydanych decyzji. Zakres informacji zawartych w zbiorczym sprawozdaniu oraz jego wzór określił Minister Infrastruktury w rozporządzeniu z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie informacji zawartych w zbiorczym sprawozdaniu wojewody (Dz. U. poz. 97). W części II wzoru sprawozdania pt. Zadania wynikające z wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami ujęto m.in. dane dotyczące jedynie liczby decyzji w sprawach cofnięć i zatrzymań uprawnień do kierowania, skierowań na kursy reedukacyjne, na badania lekarskie oraz na badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu – bez wskazywania podstawy (przyczyn) ich wydania.
42.	Ekspozycja zawodowa w ochronie zdrowia (dział: praca)	P/20/061	<i>Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1941)</i>	Podjęcie nowelizacji przepisów i doprecyzowanie art. 22 ust. 1 ustawy Prawo atomowe, by pracodawca, każdorazowo przy zatrudnieniu pracownika na stanowisko pracy narażające go na promieniowanie jonizujące, miał jednoznacznie określony obowiązek weryfikowania dotychczasowego poziomu napromieniowania danego kandydata.	Niezrealizowany	Realizacja zaproponowanego przez NIK wniosku zapewni lepszą ochronę pracownikom zatrudnionym w warunkach narażenia na promieniowanie, w sytuacji gdy przed zatrudnieniem pracownika pracodawca spełni obowiązek uzyskania informacji o dawkach promieniowania pochłoniętych w poprzednich miejscach pracy. Uzyskanie takich informacji przyczyni się również do wyeliminowania przypadków zatrudnienia w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące pracowników, u których w innym zakładzie pracy wystąpiło przekroczenie dawki granicznej promieniowania jonizującego.
43.	Ekspozycja zawodowa w ochronie zdrowia (dział: zdrowie)	P/20/061	<i>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych (Dz. U. poz. 696)</i>	Wprowadzenie obowiązku przekazywania do Państwowej Inspekcji Sanitarnej informacji dotyczących liczby zranień przy wykonywaniu pracy na stanowisku zagrożonym takimi zdarzeniami, które zgodnie z § 10 i 11 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, wykazano w raportach bhp podmiotów leczniczych.	Niezrealizowany	Wprowadzenie obowiązku przekazywania Państwowej Inspekcji Sanitarnej informacji na temat liczby zranień na stanowiskach zagrożonych takimi zdarzeniami, które podmioty lecznicze wykazują w raportach bhp, umożliwi wykorzystanie tych danych przez PIS do sprawowania bieżącego nadzoru w tym zakresie. Wiedza na temat ich liczby i charakteru konieczna jest do przeprowadzenia przez organy inspekcji sanitarnej analizy ryzyka poprzedzającej kontrole w podmiotach leczniczych.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
44.	Funkcjonowanie instytutów badawczych nadzorowanych przez Ministra Zdrowia (dział: zdrowie)	P/20/051	<i>Odrębna (nowa) ustawa o instytutach badawczych w ochronie zdrowia</i>	Przygotowanie odrębnej ustawy o instytutach badawczych w ochronie zdrowia, z jednej strony zapewniającej utrwalenie ich pozycji naukowo-badawczej, z drugiej strony zapewniającej efektywne wykorzystanie ich wyodrębnionego potencjału leczniczego.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Istniejące regulacje dotyczące instytutów badawczych i zasad finansowania nauki nie uwzględniają specyfiki i odmienności instytutów w sektorze ochrony zdrowia, w tym głównie konieczności prowadzenia niekomercyjnych badań klinicznych. Mając na uwadze rozwój nauk medycznych, efektywne wykorzystanie potencjału naukowego instytutów oraz racjonalność gospodarowania środkami finansowymi i majątkiem instytutów, NIK uznaje za zasadne przygotowanie odrębnej ustawy o instytutach badawczych w ochronie zdrowia, z jednej strony zapewniającej utrwalenie ich pozycji naukowo-badawczej, z drugiej strony zapewniającej efektywne wykorzystanie ich wyodrębnionego potencjału leczniczego, np. na wzór cenionego w świecie rozwiązania amerykańskiego. W USA funkcjonuje National Institutes of Health (instytucja obecnie składająca się z 27 autonomicznych podmiotów, mająca za zadanie planowanie, zarządzanie i koordynację działań poszczególnych instytutów). W Wykazie prac legislacyjnych Rządowego Centrum Legislacji pod numerem UD 321, w dniu 30 grudnia 2021 r. został udostępniony projekt ustawy o modernizacji i poprawie efektywności szpitalnictwa (wersja z 29.12.2021 r.). Projektowana ustawa zakłada m.in. zmiany w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1383, ze zm.).
45.	Świadczenie wychowawcze przyznawane w ramach unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dział: rodzina)	P/21/087	<i>Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 2407, ze zm.)</i>	Zainicjowanie działań legislacyjnych w celu określenia w treści ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, czy w kwestiach w niej nieuregulowanych znajdują zastosowanie przepisy Ordynacji podatkowej, a jeśli tak, to w jakim zakresie.	Niezrealizowany	W myśl art. 25 ust. 10 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (uopp), do 31.12.2021 r., wojewoda który wydał decyzję w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego, w której mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (w okresie objętym kontrolą), a aktualnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (por. art. 25 ust. 10 zmieniony przez art. 1 pkt 26 lit. g ustawy z dnia 17 września 2021 r. zmieniającej ww. ustawę z dniem 1 stycznia 2022 r. – Dz.U. z 2021 r. poz. 1981), może umorzyć (aktualnie ZUS odpowiednio „odstąpić od żądania zwrotu”) kwoty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny. Regulacja ta jest ramowa i lakoniczna, zaś uopp nie zawiera odwołania do przepisów ustawy Ordynacja podatkowa (ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa – Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, ze zm.). Tymczasem nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze spełnia kryteria niepodatkowej należności budżetowej o charakterze publicznoprawnym w rozumieniu art. 60 ustawy o finansach publicznych (ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.). W związku z tym, zgodnie z art. 67 ust. 1 te same ustawy, do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60 ustawy o finansach publicznych, nieuregulowanych przepisami tej ustawy, stosuje się odpowiednio przepisy działu III Ordynacji podatkowej. Ta dwuetapowa, pośrednia konstrukcja prawna od lat generuje problemy interpretacyjne, na co wskazywały wyniki analizy przedkontrolnej i co potwierdziły ustalenia dokonane już w toku niniejszej kontroli. Brak przepisów w uopp, regulujących szczegółowe zasady udzielania ulg spowodował m.in., że do ich udzielania, tj.: rozłożenia na raty, odroczenia terminu spłaty, umorzenia należności (lub odsetek) w kontrolowanych jednostkach nie stosowano albo wybiórczo stosowano przepisy Ordynacji podatkowej. Przykładowo, ani ustawa o finansach publicznych, ani uopp (ta ostatnia w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2022 r.) nie odnosiły się do kwestii sposobu zaliczania na poczet zaległości wpłaty dokonanej przez dłużnika, niepozwalającej na zaspokojenie całej kwoty zadłużenia, co z kolei wprost reguluje art. 55 § 2 Ordynacji podatkowej. Tylko w Ordynacji podatkowej przewiduje się również opłatę prolongacyjną ujętą m.in. w jej art. 57 § 1, w myśl którego, w przypadku udzielania określonych ulg, organ podatkowy ustala ww. opłatę od kwoty podatku lub zaległości podatkowej.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
						Co prawda, w art. 1 pkt 26 ww. ustawy z dnia 17 września 2021 r. zmieniającej ustawę o pomocy państwa w wychowaniu dzieci przewidziano – od 1 stycznia 2022 r. – odpowiednie stosowanie art. 84 ust. 8a–8e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2021 r. poz. 423, ze zm.), jednak nie rozwiązuje to np. problemu stosowania albo niestosowania opłaty prolongacyjnej, o której mowa w art. 57 Ordynacji podatkowej oraz – przede wszystkim – stosowania przepisów dotychczasowych do spraw z wniosków uprawnionych, jakie wpłyną za okres do 31 maja 2022 r. (por. w tym zakresie art. 17 ust. 2 i 3 ww. ustawy zmieniającej z września 2021 r.), których rozpatrywanie, jak wskazują ustalenia przedmiotowej kontroli, może potrwać nawet kilka lat. Rozstrzygnięcie, czy do ww. świadczeń znajdują zastosowanie przepisy Ordynacji podatkowej, bezpośrednio przekłada się zatem na sferę obowiązków właściwych w tej materii organów. Z ustaleń kontroli przeprowadzanej w 10 urzędach wojewódzkich wynika natomiast, że w jednostkach tych w zakresie sposobu zarchowywania wpłat nie postępuje się jednolicie, tj. w niektórych z nich stosuje się zasady przewidziane w Ordynacji podatkowej, a w innych zalicza wpłaty w pierwszej kolejności na poczet należności głównej, odsetki egzekwując dopiero po spłaceniu całej tej należności. W żadnej z tych jednostek nie nalicza się jednocześnie opłat prolongacyjnych. Mając na uwadze, że przyjęcie określonej interpretacji wskazanych zagadnień przez kontrolowane jednostki ma wpływ nie tylko na rozliczenia finansowe między organami administracji, ale także oddziałuje na sytuację prawną podmiotów administrowanych, za konieczne uznać należy ostateczne rozwiązanie opisanego problemu, poprzez jednoznaczne ujęcie, bezpośrednio w treści uopp, kwestii stosowania przepisów Ordynacji podatkowej i zakresu, w jakim ma to mieć miejsce – analogicznie, jak to ma miejsce w przypadku odesłań dotyczących stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego (ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego – Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.) i ustawy o finansach publicznych (odpowiednio art. 28 ust. 1 i 2 oraz art. 29 ust. 2 i 8 uopp).
46.	Dostępność profilaktyki i leczenia dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości i chorób cywilizacyjnych (dział: zdrowie)	P/20/079	<i>Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, ze zm.)</i>	Zmiana art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych poprzez wprowadzenie do koszyka świadczeń gwarantowanych świadczeń z zakresu poradnictwa żywieniowego i leczenia dietetycznego.	Niezrealizowany	Obecnie stosowane świadczenia mające na celu profilaktykę i leczenie dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości i chorób cywilizacyjnych nie są w pełni skuteczne, a liczba pacjentów zmagających się z nimi systematycznie rośnie. Ustalenia kontroli potwierdzają zgodną opinię lekarzy specjalistów prowadzących dzieci z problemami nadmiernej masy ciała, iż wprowadzenie porady dietetycznej do koszyka świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej sprzyjałoby osiągnięciu efektów w leczeniu.
47.	Dostępność profilaktyki i leczenia dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości i chorób cywilizacyjnych (dział: zdrowie)	P/20/079	<i>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 357, ze zm.)</i>	Wprowadzenie świadczeń zespołów interdyscyplinarnych gwarantujących opiekę lekarza, psychologa, dietetyka i rehabilitanta/fizjoterapeuty do świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, ujętych w Załączniku nr 1 – Wykaz świadczeń gwarantowanych w przypadku porad specjalistycznych oraz warunki ich realizacji, do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej.	Niezrealizowany	Potrzebę wprowadzenia opieki sprawowanej przez zespoły interdyscyplinarne, zapewniające holistyczne podejście do leczenia chorób i ich powikłań, jednoznacznie potwierdzają ustalenia wielu kontroli przeprowadzanych przez NIK w ostatnich latach. Bez wykorzystania wiedzy specjalistycznej z różnych dziedzin medycyny nie jest możliwe m.in. skuteczne zapobieganie oraz leczenie otyłości i jej powikłań, powodujących w przyszłości ogromne negatywne skutki zdrowotne, społeczne, jak i ekonomiczne.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
48.	Dostępność profilaktyki i leczenia dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami metabolicznymi wynikającymi z otyłości i chorób cywilizacyjnych (dział: zdrowie)	P/20/079	<i>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 540, ze zm.)</i>	Aktualizacja warunków realizacji badań bilansowych określonych w Załączniku nr 1 – Wykaz świadczeń gwarantowanych lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz warunki ich realizacji, Część III – Warunki realizacji porad patronażowych oraz badań bilansowych, w tym badań przesiewowych, do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie etapu edukacji, w związku z wygaszeniem szkół gimnazjalnych.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Powyższy przepis stanowi m.in., że profilaktyczne badanie lekarskie (bilans zdrowia) przeprowadza się: w klasie I gimnazjum – lp. 10, w klasie I szkoły ponadgimnazjalnej – lp. 11 oraz w ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej do ukończenia 19 roku życia – lp. 12. Zgodnie z art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. poz. 60., ze zm.) z dniem 1 września 2017 r. została zlikwidowana klasa I dotychczasowego gimnazjum, a w latach następnych jego kolejne klasy. W Wykazie prac legislacyjnych Rządowego Centrum Legislacji pod numerem MZ 1177, w dniu 10 marca 2022 r. został udośćniony projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Projektowane rozporządzenie zakłada zmianę załącznika nr 1 część III rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, m.in. poprzez aktualizację warunków realizacji badań w oparciu o zreformowane Prawo oświatowe.
49.	Wykorzystanie odpadów do rekultywacji gruntów zdegradowanych oraz wyrobisk kopalni objętych prawem własności nieruchomości gruntowej (dział: środowisko)	P/21/080	<i>Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699)</i>	Podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia do ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach obowiązku sporządzania rocznych sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami również przez podmioty posiadające zezwolenia na przetwarzanie odpadów w celu rekultywacji, które w danym roku nie prowadziły takiej działalności.	Niezrealizowany	Kontrola NIK wykazała, że rocznych sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za poszczególne lata objęte kontrolą (2016–2020) nie złożyło kontrolowanym marszałkom odpowiednio: 40,1%, 39,5%, 34,4%, 44,9% i 40,8% podmiotów posiadających zezwolenia na przetwarzanie odpadów w celu rekultywacji. Podmioty posiadające zezwolenia na przetwarzanie odpadów w celu rekultywacji, które w danym roku nie prowadziły takiej działalności, nie mają obowiązku złożenia sprawozdania. Marszałkowie województw nie dysponują zatem wiedzą, czy wszystkie podmioty, które były zobowiązane do złożenia sprawozdania, wywiązały się z tego obowiązku. Wprowadzenie takiego obowiązku umożliwiłoby marszałkom województw i starostom pozyskiwanie istotnych informacji niezbędnych do sprawowania skutecznego nadzoru nad przetwarzaniem odpadów wykorzystywanych do rekultywacji gruntów, w tym egzekwowanie od zobowiązanych podmiotów prawidłowego wykonywania nałożonych na nich obowiązków.
50.	Wykorzystanie odpadów do rekultywacji gruntów zdegradowanych oraz wyrobisk kopalni objętych prawem własności nieruchomości gruntowej (dział: środowisko)	P/21/080	<i>Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699)</i>	Podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia do ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach uregulowań umożliwiających marszałkom województw egzekwowanie rocznych sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami (o których mowa w art. 75 ust. 1 ww. ustawy) od podmiotów niewywiązujących się z obowiązku ich składania w ustawowym terminie.	Niezrealizowany	W ustawie o odpadach nie zawarto uregulowań dotyczących możliwości egzekwowania od podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwarzania odpadów, wywiązania się z obowiązku złożenia rocznych sprawozdań w tym zakresie. W związku z tym, jak wykazała kontrola NIK, marszałkowie województw co do zasady nie podejmowali działań, tj. nie zwracali się do ww. podmiotów o złożenie sprawozdania, wskazując na brak uregulowań prawnych dotyczących możliwości egzekwowania tego obowiązku. Wprowadzenie uregulowania ułatwiłoby marszałkom województw pozyskiwanie informacji niezbędnych do sprawowania skutecznego nadzoru nad przetwarzaniem odpadów w celu rekultywacji gruntów, w tym dokonywania oceny wywiązywania się podmiotu posiadającego zezwolenie na przetwarzanie odpadów z obowiązków nałożonych w zezwoleniu. Przepis art. 180a ustawy o odpadach przewidujący karę grzywny za niezłożenie sprawozdania nie jest rozwiązaniem optymalnym. Nie gwarantuje bowiem osiągnięcia celu, jakim jest uzyskanie przez marszałków województw wszystkich wymaganych sprawozdań, a ponadto wymaga zaangażowania innych organów (Policji lub WIOŚ), m.in. w celu ustalenia, czy doszło do popełnienia wykroczenia.
51.	Wykorzystanie odpadów do rekultywacji gruntów zdegradowanych oraz wyrobisk kopalni objętych prawem własności nieruchomości gruntowej (dział: środowisko)	P/21/080	<i>Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699)</i>	Podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia do ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach wymogu przekazywania przez marszałków województw właściwym starostom (organom zobowiązanym do kontroli i egzekwowania obowiązku rekultywacji gruntów) informacji o przeprowadzonych kontrolach dotyczących realizacji zezwoleń na wykorzystanie odpadów w celu rekultywacji gruntów.	Niezrealizowany	Jedną z przesłanek cofnięcia zezwolenia na przetwarzanie odpadów jest naruszenie przepisów w zakresie działalności objętej zezwoleniem. Zgodnie z dyspozycją art. 47 ust. 6 ustawy o odpadach, postępowanie w sprawie cofnięcia zezwolenia wszczynane jest z urzędu. W związku z tym organ wydający decyzję (starosta) powinien dysponować wiedzą, czy przestrzegane były m.in. przepisy ww. ustawy. Istotnym źródłem takich informacji są także wyniki kontroli prowadzonych przez marszałków województw. Pozyskanie takich informacji umożliwi sprawowanie skutecznego nadzoru nad przetwarzaniem odpadów wykorzystywanych do rekultywacji gruntów.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
52.	Realizacja wybranych zadań przez administrację żeglugi śródlądowej z siedzibą w Szczecinie <i>(dział: żegluga śródlądowa)</i>	P/20/084	<i>Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie pomiarów statków żeglugi śródlądowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 115, poz. 772)</i>	Doprecyzowanie w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie pomiarów statków żeglugi śródlądowej, zasad ustalania opłat za „Dokonywanie pomiarów statków i określanie ich nośności lub wyporności – obliczenia” oraz „Sprawdzenie środków ratunkowych i wyposażenia dla dopuszczalnej liczby pasażerów”.	Niezrealizowany	W załączniku nr 5 do rozporządzenia w sprawie pomiarów statków żeglugi śródlądowej dopuszczono możliwość obliczenia i ustalenia opłaty za czynności polegające na dokonywaniu pomiarów statków i określaniu ich nośności lub wyporności w przedziale od 1/5 do 2/5 wysokości opłat z pkt 1–20. Nie określono jednak w tym rozporządzeniu rodzajów statków lub innych przesłanek, w przypadku których ustalana opłata mogła lub powinna być wyższa niż 1/5 lub niższa od 2/5. Ponadto w załączniku nr 5 do ww. rozporządzenia przewidziano ustalenie opłat za sprawdzenie środków ratunkowych i wyposażenia dla dopuszczalnej liczby pasażerów w wysokości 1/5–2/5 opłat z pkt 16–20, pomimo iż w rozporządzeniu nie nałożono obowiązku sprawdzenia środków ratunkowych oraz wyposażenia statków pasażerskich i kabinowych podczas czynności pomiaru statków.
53.	Realizacja wybranych zadań przez administrację żeglugi śródlądowej z siedzibą w Szczecinie <i>(dział: żegluga śródlądowa)</i>	P/20/084	<i>Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 6 września 2012 r. w sprawie egzaminów dla ekspertów do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych statkami żeglugi śródlądowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1045, ze zm.)</i>	Wskazanie w § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 6 września 2012 r. w sprawie egzaminów dla ekspertów do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych statkami żeglugi śródlądowej, że opłata za wydanie wtórnika świadectwa eksperta ADN powinna zostać uiszczona na rachunek bankowy urzędu obsługującego dyrektora urzędu żeglugi śródlądowej wydającego wtórnik.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Pomimo przejęcia przez Urząd Żeglugi Śródlądowej (UŻS) obsługi finansowo-księgowej od 1 października 2018 r. nie został zmieniony § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 6 września 2012 r. w sprawie egzaminów dla ekspertów do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych statkami żeglugi śródlądowej, który stanowi, że opłatę za wydanie wtórnika świadectwa eksperta ADN należy uiścić na rachunek bankowy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw żeglugi śródlądowej. lub w kasie urzędu żeglugi śródlądowej, którego dyrektor wydał wtórnik. Przepis ten nie został zmieniony po uchyleniu 1 października 2018 r. art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1863, ze zm.), zgodnie z którym obsługę finansowo-księgową urzędów żeglugi śródlądowej sprawował główny księgowy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw żeglugi śródlądowej. Opłaty za wydanie wtórników świadectw pobierano w tym czasie na rachunek UŻS w Szczecinie, mimo niedokonania zmiany rozporządzenia.
54.	Realizacja wybranych zadań przez administrację żeglugi śródlądowej z siedzibą w Szczecinie <i>(dział: żegluga śródlądowa)</i>	P/20/084	<i>Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 689, ze zm.)</i>	Zainicjowanie działań legislacyjnych na rzecz dokonania zmian przepisów polegających na modyfikacji wymagań dla pracowników urzędów żeglugi śródlądowej, określonych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej dla zapewnienia odpowiedniego przygotowania zawodowego do pracy oraz jednoczesnego zwiększenia grona osób spełniających wymagania.	Niezrealizowany	W Urzędzie Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie dyrektor dokonywał analiz potrzeb zatrudnienia i zgłaszał do Ministerstwa Infrastruktury potrzebę zwiększenia liczby etatów oraz wysokości uposażenia pracowników. Zwiększenie w trakcie 2018 r. planu zatrudnienia o osiem etatów nie zabezpieczyło w pełni potrzeb i powodowało dalszą konieczność realizacji niektórych zadań organu w oparciu o umowy cywilnoprawne. Spośród 34 naborów ogłoszonych w latach 2018–2020 niemal 56% nie zakończyło się zatrudnieniem pracowników i było ponawiane. W pięciu naborach nie zgłosił się żaden kandydat, a w trzech wybrani kandydaci zrezygnowali z zatrudnienia po zapoznaniu się z oferowanymi warunkami płacowymi. Największe problemy występowały z odsadą stanowisk inspektorów nadzoru nad bezpieczeństwem żeglugi, z uwagi na wysokie kwalifikacje zawodowe wymagane na tych stanowiskach w powiązaniu z możliwym do zaferowania wynagrodzeniem.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
55.	Realizacja wybranych zadań przez administrację żeglugi śródlądowej z siedzibą w Szczecinie <i>(dział: żegluga śródlądowa)</i>	P/20/084	<i>Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1863, ze zm.)</i>	Zainicjowanie działań legislacyjnych na rzecz dokonania zmian przepisów polegających na wskazaniu w art. 26a oraz art. 34d ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej, dyrektorów urzędów żeglugi śródlądowej jako sprawujących nadzór nad działalnością podmiotów upoważnionych do pomiaru statku i czynności inspekcyjnych w zakresie spełnienia przez takie podmioty wymaganych kryteriów ustalonych w § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie upoważnienia do wykonywania czynności z zakresu pomiaru statku (Dz. U. Nr 77, poz. 506) oraz w § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie upoważnienia do wykonywania czynności inspekcyjnych statków (Dz. U. Nr 77, poz. 507) oraz prawidłowej realizacji powierzonych czynności.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Korzystając z uprawnień określonych w art. 26a ust. 1 oraz art. 34d ust. 1 ustawy o żegludze śródlądowej dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie powierzył w 2011 r. i 2012 r. wykonywanie czynności pomiaru statku oraz czynności inspekcyjnych w ramach inspekcji technicznych statków trzem upoważnionym podmiotom. Umowy zawarte w tych latach obowiązywały w badanym przez NIK okresie. Nad tymi podmiotami nie był jednak sprawowany nadzór na zasadach określonych w umowach m.in. w zakresie kontynuacji spełnienia wymogów dla podmiotów upoważnionych do wykonywania czynności pomiaru statku, ustalonych w § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie upoważnienia do wykonywania czynności z zakresu pomiaru statku (Dz. U. Nr 77, poz. 506) oraz dla podmiotów upoważnionych do wykonywania czynności inspekcyjnych statku, ustalonych w § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie upoważnienia do wykonywania czynności inspekcyjnych statków (Dz. U. Nr 77, poz. 507), a także w zakresie prawidłowego wykonywania powierzonych czynności. Dyrektorzy pozostałych urzędów żeglugi śródlądowej informowali NIK, że również powierzali wykonywanie wskazanych wyżej czynności podmiotom zewnętrznym. W latach 2018–2020 poza bieżącym nadzorem, polegającym na weryfikacji dokumentów, tj. protokołów pomiarowych lub zaświadczeń/sprawozdań z przeprowadzanych czynności inspekcyjnych statków wydawanych przez te podmioty, nie sprawowali innego nadzoru nad prawidłowością wykonywania powierzonych czynności oraz nie weryfikowali, czy podmioty te nadal spełniają wymagane kryteria. Ministerstwo Infrastruktury uzupełniło projekt ustawy o zmianie ustawy o żegludze śródlądowej oraz niektórych innych ustaw, wpisany do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów pod nr UD 128 o przepisy zapewniające dyrektorom urzędów żeglugi śródlądowej narzędzia do sprawowania nadzoru nad podmiotami upoważnionymi do pomiaru statków, wykonywania czynności inspekcyjnych oraz przeprowadzania przeglądów technicznych statków. Narzędzia te przewidują możliwość przeprowadzania kontroli podmiotów upoważnionych, a w uzasadnionych przypadkach również cofnięcie upoważnienia.
56.	Realizacja wybranych zadań przez administrację żeglugi śródlądowej z siedzibą w Szczecinie <i>(dział: żegluga śródlądowa)</i>	P/20/084	<i>Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1863, ze zm.)</i>	Zainicjowanie działań legislacyjnych na rzecz dokonania zmian przepisów polegających na określeniu w art. 32 i art. 34k ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej formy dla odmowy dokonania zmian w dokumentach bezpieczeństwa statku.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Przepisy ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej nie określają, w jakiej formie powinna nastąpić odmowa dokonania zmian w dokumentach bezpieczeństwa statku. W Urzędzie Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie odmowa taka nie była dokonywana w drodze decyzji administracyjnej, od której armator mógłby wnieść odwołanie. W projekcie ustawy o zmianie ustawy o żegludze śródlądowej oraz niektórych innych ustaw, wpisany do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów pod nr UD 128, Ministerstwo Infrastruktury uwzględniło takie regulacje zarówno dla odmowy dokonania zmian w dokumentach bezpieczeństwa statku, jak również dla odmowy dokonania innych czynności, dla których ustawa o żegludze śródlądowej nie reguluje formy załatwienia.
57.	Realizacja wybranych zadań przez administrację żeglugi śródlądowej z siedzibą w Szczecinie <i>(dział: żegluga śródlądowa)</i>	P/20/084	<i>Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1863, ze zm.)</i>	Zainicjowanie działań legislacyjnych na rzecz dokonania zmian przepisów polegających na waloryzacji opłat określonych w załączniku do ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Część ustalonych w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej, opłat za egzaminy i wydawane dokumenty nie była aktualizowana od ponad 20 lat, pomimo że przepis art. 69 tej ustawy przewidywał dokonywanie waloryzacji opłat oraz ogłaszanie przez Ministra Infrastruktury stawek kwotowych zwaloryzowanych opłat. W projekcie ustawy o zmianie ustawy o żegludze śródlądowej oraz niektórych innych ustaw, wpisany do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów pod nr UD 128, Ministerstwo Infrastruktury dokonało kompleksowej zmiany brzmienia załącznika do ustawy o żegludze śródlądowej, który określa wysokość zwaloryzowanych opłat.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
58.	Realizacja wybranych zadań przez administrację żeglugi śródlądowej z siedzibą w Szczecinie <i>(dział: żegluga śródlądowa)</i>	P/20/084	<i>Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 756)</i>	Zainicjowanie działań legislacyjnych na rzecz dokonania zmian przepisów polegających na zapewnieniu zgodności przepisów krajowych z umową międzynarodową ADN, tj. <i>European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways</i> – umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu śródlądowymi drogami wodnymi towarów niebezpiecznych zawarta w Genewie 26 maja 2000 r. (Dz.U. z 2010 r. poz. 235 poz. 1537) ze zmianami obowiązującymi od dnia ich wejścia w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej, ogłoszonymi we właściwy sposób (art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych), w szczególności poprzez: – zmianę art. 32 ust. 6 pkt 3 ww. ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych w zakresie wymaganej praktyki co najmniej jednego roku na zbiornikowcu przeznaczonym do przewozu gazów albo na zbiornikowcu przeznaczonym do przewozu chemikaliów, w okresie dwóch lat przed lub dwóch lat po złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu kończącego kurs na eksperta ADN do spraw przewozu gazów albo eksperta ADN do spraw przewozu chemikaliów, o którym mowa w art. 32 ust. 6 pkt 2 tej ustawy; – zmianę art. 34 ust. 1 ww. ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych w zakresie okresu pięciu lat, na jaki wydawane są odpowiednie świadectwa eksperta ADN, licząc od dnia złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu kończącego kurs na eksperta ADN, o którym mowa w art. 32 ust. 5 pkt 3 tej ustawy.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Występowały niezgodności przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych oraz przepisów rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 6 września 2012 r. w sprawie egzaminów dla ekspertów do spraw bezpieczeństwa przewozu towarów niebezpiecznych statkami żeglugi śródlądowej (Dz. U. poz. 1045, ze zm.) z przepisami umowy międzynarodowej ADN w zakresie warunków uzyskania świadectwa eksperta ADN do spraw przewozu gazów i świadectwa eksperta ADN do spraw przewozu chemikaliów oraz sposobu obliczania terminów ważności tych świadectw. Po zasięgnięciu opinii Departamentu Prawnego Ministerstwa Infrastruktury, zainteresowanym podmiotom oraz organom wskazywano na konieczność bezpośredniego stosowania przepisów umowy międzynarodowej ADN do czasu dokonania zmian w przepisach krajowych. Minister Infrastruktury w celu usunięcia stwierdzonych niezgodności polskich przepisów krajowych z przepisami Umowy Europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu śródlądowymi drogami wodnymi towarów niebezpiecznych (ADN), zawartej w Genewie 26 maja 2000 r., w projekcie ustawy o zmianie ustawy o żegludze śródlądowej oraz niektórych innych ustaw, wpisanym do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów pod poz. nr UD 128, zawarł przepisy regulujące przedmiotowe kwestie, o których mowa we wniosku <i>de lege ferenda</i> .
59.	Wprowadzenie do obrotu suplementów diety <i>(dział: zdrowie)</i>	P/21/078	<i>Rozporządzenie w sprawie wykazu składników niedozwolonych do stosowania w suplementach diety wydawane na podstawie: art. 27 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2020 r. poz. 2021, ze zm.)</i>	Ustalenie w drodze rozporządzenia wykazu składników niedozwolonych do stosowania w suplementach diety.	W trakcie prac legislacyjnych przez Radę Ministrów lub właściwych ministrów	Brak regulacji listy składników niedozwolonych w suplementach diety na poziomie krajowym i unijnym. Tymczasem, wobec stale rosnącej liczby zgłaszanych suplementów diety (w 2020 r. zgłoszono do GIS o 70% suplementów diety więcej niż w roku poprzednim) oraz wykorzystywania przy ich produkcji nowych składników, a także w celu zmniejszenia ryzyka wprowadzenia do obrotu produktu niespełniającego wymagań prawa i związanych z tym konsekwencji, niezbędne jest pilne opracowanie i opublikowanie listy składników dozwolonych i niedozwolonych do stosowania w suplementach diety.
60.	Wprowadzenie do obrotu suplementów diety <i>(dział: zdrowie)</i>	P/21/078	<i>Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r. poz. 2021, ze zm.)</i>	Określenie w ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia czasu trwania weryfikacji powiadomień o pierwszym wprowadzeniu do obrotu suplementów diety, z jednoczesnym zakazem sprzedaży suplementu diety do czasu zweryfikowania powiadomienia i zatwierdzenia zgłoszenia.	Niezrealizowany	Kontrola wykazała, że ze znacznymi opóźnieniami podejmowano i prowadzono weryfikację powiadomień oraz postępowania wyjaśniające, o których mowa w art. 30 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Najdłuższe weryfikacje trwały od dwóch do 14 lat i do dnia zakończenia kontroli NIK w maju 2021 r. nie zostały zamknięte. Od trzech miesięcy do ponad trzech lat prowadzono postępowania wyjaśniające. W przypadku czterech produktów (na siedem analizowanych) po przeprowadzonej weryfikacji wskazano, że nie powinny być wprowadzone do obrotu. Biorąc zatem pod uwagę fakt, że w obowiązującym systemie notyfikacji dystrybucja suplementu diety może nastąpić już z dniem złożenia powiadomienia, to niejednokrotnie przez kilka lat produkt niebezpieczny mógł znajdować się w obrocie i mógł być swobodnie nabywany przez nieświadomych zagrożenia konsumentów.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
61.	Wprowadzanie do obrotu suplementów diety (dział: zdrowie)	P/21/078	<i>Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r. poz. 2021, ze zm.)</i>	Określenie w ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia terminu na przedstawienie przez podmiot działający na rynku spożywczym, który wprowadza lub ma zamiar wprowadzić po raz pierwszy do obrotu suplement diety, opinii Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych lub jednostki naukowej, lub dodatkowych informacji, w ramach postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w art. 30 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.	Niezrealizowany	W pismach kierowanych do przedsiębiorców, zobowiązujących ich – zgodnie z art. 31 ust. 1 pkt 2 i art. 31 ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia – do przedłożenia opinii jednostki naukowej lub Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych (URPLWMIpB), Główny Inspektor Sanitarny (GIS) nie wskazywał terminów na ich doręczenie. Wprawdzie przepisy ww. ustawy nie regulują terminów do przedłożenia opinii czy udzielenia informacji żądanych przez GIS, jednak ustalanie takich terminów jest uzasadnione ogólnymi zasadami Kodeksu postępowania administracyjnego. Art. 37 ust. 1 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej odsyła, w zakresie postępowań prowadzonych przed organami Inspekcji Sanitarnej, do uregulowań Kodeksu postępowania administracyjnego, które w art. 35 i 36 zobowiązują do załatwiania spraw bez zbędnej zwłoki. W przedmiotowych postępowaniach warunkiem ich niezwłocznego załatwienia było przedstawienie przez przedsiębiorców odpowiednich opinii czy udzielenie informacji. Tym samym organ Inspekcji Sanitarnej prowadzący postępowanie mógł, a nawet powinien, wyznaczyć termin podjęcia przez przedsiębiorców stosownych czynności. W przypadku analizowanych postępowań wyjaśniających, w wyniku których przedsiębiorcy zobowiązani byli przez Głównego Inspektora Sanitarnego do przedłożenia stosownej opinii, żaden z przedsiębiorców nie przedstawił żądanego dokumentu. Dwóch przedsiębiorców zrezygnowało z wprowadzenia zgłaszanych produktów do obrotu. W pozostałych sprawach Główny Inspektor Sanitarny nie ponaglał i nie egzekwował nałożonych na nich obowiązków. W ocenie NIK podawanie terminów na złożenie przez przedsiębiorców wymaganych opinii/odpowiedzi działałoby mobilizująco na te podmioty oraz wpływało na bezpieczeństwo oferowanych na rynku krajowym suplementów. Biorąc bowiem pod uwagę, że Główny Inspektor Sanitarny zobowiązuje przedsiębiorcę do przedłożenia opinii URPLWMIpB wówczas, gdy istnieje potrzeba wyjaśnienia, że środek spożywczy objęty powiadomieniem nie spełnia wymagań produktu leczniczego albo wyrobu medycznego, oraz to, że suplementy diety można wprowadzać do obrotu natychmiast po złożeniu powiadomienia, w obrocie mogły znajdować się produkty lecznicze, mogące zagrażać zdrowiu nabywców.
62.	Wprowadzanie do obrotu suplementów diety (dział: zdrowie)	P/21/078	<i>Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r. poz. 2021, ze zm.)</i>	Dokonanie oceny efektów samoregulacji nadawców telewizyjnych oraz organizacji zrzeszających producentów suplementów diety w sprawie sposobu reklamowania tych produktów i ponowne przeanalizowanie zasadności wprowadzenia w ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia postulowanej w 2019 r. opłaty od reklam suplementów diety.	Niezrealizowany	W 2019 r. w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów Ministerstwo Zdrowia zaproponowało dodanie do ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia art. 27b w brzmieniu: „Podmiot uczestniczący w świadczeniu usługi będącej reklamą suplementu diety wnosi na rachunek właściwego urzędu skarbowego opłatę w wysokości 10% podstawy opodatkowania podatkiem od towarów i usług wynikającej z tej usługi.” Ostatecznie jednak Ministerstwo Zdrowia odstąpiło od propozycji wprowadzenia przedmiotowej opłaty. Tymczasem Polskie Towarzystwo Badań nad Otyłością (PTBO) w pełni poparło zapis dotyczący opłaty od reklamy suplementów diety. Dodatkowo sugerowało opodatkowanie nie tylko świadczącego usługi w zakresie reklamy suplementu diety, ale również zleceniodawcy. PTBO wskazało także na konieczność podjęcia innych działań mających na celu ograniczenie reklam suplementów diety, np. wskazanie dopuszczalnej treści reklamy czy przedstawianie w reklamie potencjalnych negatywnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej suplementacji Projekt zmian poparła także Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”. Ewentualna ocena zasadności wprowadzenia tego typu rozwiązań powinna zostać poddana dalszej dyskusji po zapoznaniu się z efektami samoregulacji nadawców telewizyjnych oraz organizacji zrzeszających producentów suplementów diety w sprawie sposobu reklamowania tych produktów.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
63.	Działalność samorządowych instytucji kultury w województwie dolnośląskim <i>(dział: kultura i ochrona dziedzictwa narodowego)</i>	S/20/001/LWR	<i>Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194)</i>	Podjęcie działań mających na celu wprowadzenie do treści ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej konieczności stosowania wobec dyrektora lub jego zastępcy obowiązku wynikającego z art. 31a ust. 4 tej ustawy, polegającego na uzyskaniu zgody pracodawcy na podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub zajęć na rzecz innego podmiotu.	Niezrealizowany	NIK wskazuje na istniejące wątpliwości prawne czy dyrektor instytucji kultury jest pracownikiem artystycznym na tle wykładni literalnej co do stosowania wobec niego lub jego zastępcy obowiązku wynikającego z art. 31a ust. 4 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Za szerszą interpretacją pojęcia „pracownik artystyczny” przemawia m.in. treść art. 31a ust. 3 tej ustawy, w którym dopuszczono możliwość otrzymywania wynagrodzenia z tytułu realizacji czynności o charakterze artystycznym przez pracowników zatrudnionych na stanowisku dyrektora bądź zastępcy dyrektora instytucji kultury. Orzecznictwo sądowe (wyrok WSA – IV SA/Wr 254/19, wyrok NSA – II OSK 3906/19) przyjęło także a priori, że do dyrektora instytucji kultury odnosi się obowiązek wyrażony w ww. art. 31a ust. 4 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej w zakresie obowiązku uzyskiwania zgody na podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub zajęć na rzecz innego podmiotu. Z punktu widzenia celowości, w szczególności dla uniknięcia konfliktu interesów, taki obowiązek polegający na uzyskaniu rzeczony zgody – w ocenie NIK – w odniesieniu do dyrektorów i ich zastępców powinien być wyraźnie określony w tej ustawie.
64.	Finansowanie i wspieranie działalności spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim <i>(dział: gospodarka)</i>	P/20/088	<i>Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 679)</i>	Doprecyzowanie przepisów art. 10 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej, określających zasady tworzenia i przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do spółek handlowych poza sferą użyteczności publicznej, aby nie budziły wątpliwości, jaka działalność może być prowadzona przez jednostki samorządu terytorialnego w sferze użyteczności publicznej oraz poza tą sferą.	Niezrealizowany	Wyniki kontroli wskazują, że nadal są aktualne wnioski NIK skierowane do Prezesa Rady Ministrów po kontrolach Sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad spółkami komunalnymi (P/10/173/LWA), Realizacja zadań publicznych przez spółki tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (P/14/019/KGP) i Działalność spółek komunalnych w województwie lubelskim (P/20/068/LLU), dotyczące podjęcia inicjatywy legislacyjnej w kierunku doprecyzowania przepisów art. 10 ustawy o gospodarce komunalnej. Użyte w art. 10 ustawy o gospodarce komunalnej przesłanki, jak np. „działalność doradcza, promocyjna, edukacyjna i wydawnicza na rzecz samorządu terytorialnego”, „spółka ważna dla rozwoju gminy”, czy łącznie wymagane przesłanki: „niezaspokojone potrzeby wspólnoty samorządowej na rynku lokalnym” i „występujące w gminie bezrobocie w znacznym stopniu wpływające ujemnie na poziom życia wspólnoty samorządowej”, są stosowane przez organy jednostek samorządu terytorialnego w sposób dowolny ze względu na ich ogólne brzmienie i nieostre kryteria oceny. Wyniki kontroli NIK wskazują na to, że tak sformułowane przepisy prawa w praktyce nie stanowiły ograniczenia dla prowadzenia przez spółki komunalne działalności poza sferą użyteczności publicznej.
65.	Przeciwdziałanie dostępności nowych narkotyków <i>(dział: zdrowie)</i>	P/20/087	<i>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie wykazu podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań mających na celu ustalenie, czy dany produkt jest środkiem zastępczym (Dz. U. z 2019 r. poz. 490)</i>	Wprowadzenie warunków dopuszczalności uznawania za wystarczające w postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej badań przeprowadzonych na zlecenie innych organów państwa, których wyniki wskazują na status środka zastępczego danej substancji.	Niezrealizowany	Ustalenia kontroli wskazują na niejednolite postępowanie państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych podczas ustalania, czy zabezpieczony produkt zawiera substancję będącą środkiem zastępczym. W związku z tym, że w okresie objętym kontrolą ujawnień produktów dokonywały przede wszystkim Policja oraz Krajowa Administracja Skarbowa, do powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych wpływały materiały zawierające wyniki badań tych produktów, przeprowadzonych głównie w laboratoriach wspomnianych służb na potrzeby ustalenia zasadności prowadzenia postępowań karnych. Z badań tych wynikało, że stwierdzone w produktach substancje nie stanowiły w dacie ich ujawnienia substancji objętych odpowiedzialnością karną, co skutkowało brakiem podejmowania dalszych działań przez organy ścigania. Jednakże spośród laboratoriów wspomnianych służb jedynie Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji (CLKP) zostało uwzględnione jako podmiot uprawniony do przeprowadzenia na potrzeby postępowań administracyjnych badań mających na celu ustalenie, czy dany produkt jest środkiem zastępczym. W skontrolowanych powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych stwierdzono odmienne sposoby postępowania, które polegały na: [1] przekazaniu produktu do laboratorium wskazanego w przywołanym rozporządzeniu Ministra Zdrowia celem przeprowadzenia badania; [2] przekazaniu do CLKP wyłącznie dokumentacji z uprzednio przeprowadzanego badania celem jej weryfikacji; [3] nieprzekazywaniu materiałów do dalszej analizy i uwzględnieniu opinii laboratoriów przeprowadzających badanie po ujawnieniu produktów.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
66.	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych przez powiatowe urzędy pracy <i>(dział: praca, zabezpieczenie społeczne)</i>	P/21/043	<i>Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690)</i>	Podjęcie działań legislacyjnych mających na celu uniezależnienie objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym od rejestracji w urzędzie pracy w charakterze osoby bezrobotnej.	Niezrealizowany	Część osób rejestruje się w urzędach, jednak w rzeczywistości nie chce podjąć zatrudnienia. Zainteresowane są wyłącznie uzyskaniem ubezpieczenia zdrowotnego i innych świadczeń wynikających z rejestracji. Potwierdzają to wnioski płynące z opublikowanego w maju 2017 r. przez PFRON raportu „Badanie potrzeb osób niepełnosprawnych”. Wynika z niego, że wśród osób obecnie niepracujących motywacją do podjęcia zatrudnienia jest niska. Wśród osób objętych badaniem 84% przyznało wprost, że nie poszukuje aktywnie pracy. Aż 37% osób biernych zawodowo deklaruje, że na pewno nie podjęłoby zaoferowanej im pracy, a kolejnych 15% raczej odrzuciłoby ofertę zatrudnienia.
67.	Wykonywanie zadań w zakresie interwencji kryzysowej na rzecz osób i rodzin przez powiaty <i>(dział: zabezpieczenie społeczne)</i>	P/20/042	<i>Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm.)</i>	Zmiana w art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, polegająca na wprowadzeniu możliwości przedłużenia 3-miesięcznego okresu schronienia osoby lub rodziny w ośrodku interwencji kryzysowej.	Niezrealizowany	NIK wskazała, że obowiązujące przepisy uprawniają osobę lub rodzinę do korzystania z miejsc całodobowego schronienia w ośrodkach interwencji kryzysowej przez okres trzech miesięcy i nie dają możliwości wydłużenia pobytu w hostelu. Jak jednak wynika z przeprowadzonej kontroli, w wewnętrznych uregulowaniach znacznej części placówek, istniały postanowienia umożliwiające wydłużenie czasu korzystania z miejsc całodobowego schronienia. W jednostkowych przypadkach dochodziło do przekraczania ustawowego czasu zamieszkania w hostelu, co było niezgodne z art. 47 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. W takich przypadkach pracownicy jednostek interwencyjnych postępowali w dobrej wierze, mając na względzie sytuację osoby wymagającej wsparcia. W opinii NIK, mimo że interwencja kryzysowa jest utożsamiana z krótkoterminową pomocą i w związku z tym istnieje, ustawowo zagwarantowana, możliwość skorzystania z trzymiesięcznego schronienia, przepisy powinny, w uzasadnionych przypadkach, dopuszczać możliwość wydłużenia okresu korzystania z miejsc całodobowego pobytu.
68.	Pomoc udzielana rodzinom zastępczym przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej <i>(dział: rodzina)</i>	P/20/041	<i>Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, ze zm.)</i>	Wprowadzenie planu pracy z rodziną zastępczą obejmującego pracę z dzieckiem, w miejsce planu pracy z dzieckiem.	Niezrealizowany	NIK wskazała, że biorąc pod uwagę fakt, że rodzina jest integralną całością, a dziecko jest jej częścią, to problemy rodziny dotyczą także dziecka. W związku z powyższym, planując pomoc dziecku, należałoby powiązać to z pracą z rodziną. Wprowadzenie planu pracy z rodziną zastępczą obejmującego pracę z dzieckiem, w miejsce planu pracy z dzieckiem byłoby słusznym rozwiązaniem, zachowującym poczucie współpracy w relacji z koordynatorami, decyzyjności rodziny oraz jej profesjonalności, a ponadto sporządzony plan pracy usystematyzowałby zakres koniecznych działań podejmowanych przez rodzinę zastępczą w celu poprawy jej funkcjonowania oraz określił sposoby monitorowania podejmowanych kroków.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
69.	Pomoc udzielana rodzinom zastępczym przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej <i>(dział: rodzina)</i>	P/20/041	<i>Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447)</i>	Opracowanie i wdrożenie standardów wykonywania zadań przez koordynatorów, obejmujących m.in. termin opracowywania planów pomocy dziecku i zawartość tego dokumentu.	Niezrealizowany	Zarówno w wypowiedziach kontrolowanych, jak i niekontrolowanych kierowników jednostek zdecydowanie przeważa opinia wskazująca na zasadność wprowadzenia na poziomie ogólnopolskim standardów dotyczących pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, obejmujących m.in. wzory dokumentacji, narzędzi oraz sformułowanie metod pracy. Taką opinię wyrażało 95% skontrolowanych jednostek oraz 70% koordynatorów. Zdaniem NIK istnieje potrzeba wdrożenia powszechnie obowiązujących norm w tym zakresie. Jednolita dokumentacja w całym kraju stworzyłaby przejrzysty system i ułatwiłaby współpracę pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy społecznej i innymi instytucjami. Unifikacja w tym zakresie stwarza możliwość spójności merytorycznej w przypadku przekazywania dokumentacji rodziny i dziecka do innego powiatu, w związku ze zmianą miejsca zamieszkania. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie wskazała metodyki pracy koordynatorów czy też narzędzi pracy i sposobu jej wykonywania. W związku z tym każdy z powiatów wypracował własny model organizacji pracy koordynatora. Jak jednak wskazał jeden z kierowników kontrolowanych jednostek, jest to praca indywidualna samorządu, która w trakcie czynności kontrolnych może zostać oceniona negatywnie, co również jest subiektywną oceną indywidualną, gdyż brakuje standardów. NIK wskazała, że wprowadzenie ogólnopolskich standardów pracy koordynatorów pozwoliłoby na jednolitą interpretację założeń pracy, kompetencji czy też ram podejmowanych działań. Ich brak, chociażby na ogólnym poziomie, sprzyja dowolności interpretacyjnej, co powoduje m.in. niejednokrotnie rozbieżne stanowiska służb kontrolnych. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku wzorów dokumentów. Brak formalnego udokumentowania problemów i czynności, bądź sygnalizowanie ich w sposób hasłowy, spowodował, że tylko w dziewięciu z 21 podmiotów w aktach rodzin zawarto rzetelne dane w tym zakresie. Na podstawie 306 planów pomocy dziecku ustalono, że dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 21 skontrolowanych powiatach plany zostały opracowane średnio po 177 dniach. Jednocześnie po analizie 83 planów pomocy opracowanych dla podopiecznych umieszczonych w pieczy przed wprowadzeniem przepisów nakazujących opracowanie przedmiotowych planów ustalono, że były one przygotowane średnio po 636 dniach od wejścia w życie ww. ustawy.
70.	Funkcjonowanie systemu leczenia pacjentów z udarem mózgu w województwie podlaskim <i>(dział: zdrowie)</i>	P/20/057	<i>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie zakresu niezbędnych informacji przetwarzanych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych informacji oraz ich przekazywania podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych obowiązku przekazywania oddziałom wojewódzkim NFZ informacji o wystawionym skierowaniu, jego dacie i kodzie resortowym komórki organizacyjnej, do której skierowanie wystawiono.</i>	Wprowadzenie w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie zakresu niezbędnych informacji przetwarzanych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych informacji oraz ich przekazywania podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych obowiązku przekazywania oddziałom wojewódzkim NFZ informacji o wystawionym skierowaniu, jego dacie i kodzie resortowym komórki organizacyjnej, do której skierowanie wystawiono.	Niezrealizowany	Obecnie nie jest znana liczba skierowań wystawionych na rehabilitację neurologiczną. Skierowanie ani kod resortowy komórki organizacyjnej, do której wystawiono skierowanie, nie są bowiem sprawozdawane oddziałom wojewódzkim NFZ i świadczeniodawcy ich nie rejestrują. Co prawda od 8.01.2021 r. wprowadzane są tzw. e-skierowania, ale one – zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 13 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie zakresu niezbędnych informacji przetwarzanych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych informacji oraz ich przekazywania podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych – podlegają ujawnieniu w systemie informacji medycznej, gdy pacjent ze skierowaniem korzysta z tego świadczenia (zgłosił się ze skierowaniem do szpitala). Wówczas skierowanie jest ujmowane w rejestrze świadczeń świadczeniodawcy, udzielającego świadczeń ze skierowaniem. Natomiast nie ma danych o wystawionym skierowaniu w rejestrze świadczeń podmiotu wystawiającego skierowanie. Brak danych o wystawieniu skierowania, dacie wystawienia i o kodzie resortowym komórki organizacyjnej, do której zostało wystawione skierowanie, wpływa niekorzystnie na analizy statystyczne związane z kontynuacją leczenia pacjentów. Trudno jest bowiem ustalić skalę skierowań, wystawianych przez poszczególne komórki, komórki, do których pacjenci byli kierowani oraz odsetek pacjentów, którzy kontynuowali leczenie po otrzymaniu skierowania. Taka informacja pozwoliłaby lepiej śledzić ruch pacjenta i lepiej planować świadczenia. Byłaby również przydatna przy aktualizowaniu mapy potrzeb medycznych, jak też przy prowadzeniu kontroli świadczeń medycznych.

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
71.	Utrzymanie obiektów mostowych i przepustów w ciągu dróg publicznych w województwie łódzkim <i>(dział: transport)</i>	P/20/072	<i>Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1376, ze zm.)</i>	Doprecyzowanie przepisu art. 20 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, poprzez określenie formy i zakresu danych, które powinny zostać ujęte w projektach planów rozwoju sieci drogowej oraz projektach planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.	Niezrealizowany	W art. 20 pkt 1 i 2 ustawy o drogach publicznych nałożono na zarządców dróg obowiązki opracowywania projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich. Przepis ww. art. 20 ww. ustawy nie określa jednak szczegółowych wymagań co do treści i zakresu opracowania takich planów. Nie sprecyzowano, czy dokumenty te mają służyć planowaniu operacyjnemu (np. rocznemu), czy też stanowić element planowania strategicznego (długofalowego). W toku niniejszej kontroli stwierdzono, że wszyscy zarządcy dróg powiatowych i gminnych nie opracowywali planów rozwoju sieci drogowej, a w zakresie planowania finansowania zadań, o których mowa w pkt 2 powołanego przepisu, ograniczali się do sporządzenia projektów planów służących przygotowaniu rocznych planów finansowych jednostek samorządu terytorialnego. Powodem takiego stanu w głównej mierze był brak wiedzy, w jaki sposób należy sporządzać te dokumenty. Dlatego przepis ww. art. 20 ww. ustawy w obecnym brzmieniu nie spełnia swojej funkcji i winien być doprecyzowany we wskazanym zakresie. Na potrzebę wprowadzenia zmian w ustawie o drogach publicznych, NIK już wskazywała. Wniosek o doprecyzowanie przepisu art. 20 pkt 1 i 2 tej ustawy, skierowany był do ministra właściwego do spraw transportu już w 2017 r. i powtórzony w 2021 r. W informacjach o wynikach kontroli przeprowadzonych w ww. latach NIK wskazywała na problemy zarządców dróg związane z opracowywaniem ww. planów, wynikające z braku określenia zawartości oraz zasad sporządzania takiej dokumentacji. Pomimo tych informacji, niepodjęcie działań w powyższym zakresie Minister każdorazowo uzasadniał brakiem sygnałów świadczących o konieczności doprecyzowania przywołanych przepisów, czy też problemach interpretacyjnych z nimi związanych.
72.	Zarządzanie pasem drogowym w miastach <i>(dział: transport)</i>	P/21/031	<i>Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1376, ze zm.)</i>	Podjęcie działań mających na celu zwiększenie efektywności poboru opłat za zajęcie pasa drogowego oraz zmierzających do wyeliminowania możliwości otrzymania zgody zarządcy drogi na zajęcie pasa drogowego bez uprzedniego uregulowania wcześniejszych zobowiązań z tytułu opłat za zajęcie pasa drogowego, poprzez wprowadzenie zmian w ustawie o drogach publicznych.	Niezrealizowany	Proponowana zmiana ma na celu usprawnienie procedury ściągania należności bez konieczności generowania dodatkowych kosztów. Brak działań legislacyjnych w tym zakresie powoduje znaczne ryzyko wykorzystywania tej luki prawnej w przyszłości. Dotychczas podstawą odmowy udzielenia zgody na umieszczenie obiektu budowlanego lub urządzenia niezwiązanego z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego oraz reklam w pasie drogi są przesłanki wymienione w przepisach art. 39 ust. 3 ustawy o drogach publicznych. Katalog zawarty w ww. przepisach zawiera trzy sytuacje, w których zarządca drogi może odmówić lub odmawia wydania zgody na lokalizowanie w pasie drogowym obiektów niezwiązanych z budową drogi i prowadzeniem ruchu drogowego. Przy tym każdorazowe wydanie decyzji poprzedza przeprowadzenie postępowania administracyjnego. Wprowadzenie do ustawy o drogach publicznych dodatkowej fakultatywnej przesłanki odmowy wydania zgody na zajęcie pasa drogowego pozwoli zarządcom dróg efektywniej zarządzać przestrzenią pasa drogowego.
73.	Wykonywanie gleboznawczej klasyfikacji gruntów na terenie województwa kujawsko-pomorskiego <i>(dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo)</i>	P/20/059	<i>Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990)</i>	Podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia zmian legislacyjnych w prawie geodezyjnym i kartograficznym, określających niezbędne kwalifikacje dla osób uprawnionych do przeprowadzania czynności klasyfikacyjnych w ramach gleboznawczej klasyfikacji gruntów, zapewniające odpowiedni poziom merytoryczny opinii wydawanych przez klasyfikatorów	Niezrealizowany	Obowiązujące regulacje prawne nie określają kryteriów wyboru ani wymagań kwalifikacyjnych dla osób zajmujących się wykonywaniem gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Starostwa objęte kontrolą różnie postępowaly przy wyborze klasyfikatorów. Połowa z nich działała w sposób niestandardowy, ponieważ nie określiła i nie podała do publicznej wiadomości (np. w BIP) wymogów, jaki musi spełniać kandydat na klasyfikatora. Kontrola wykazała, że aż w 478 (94%) spośród 511 zbadanych postępowań dotyczących gleboznawczej klasyfikacji gruntów stwierdzono nieprawidłowości

Lp.	Tytuł kontroli (dział administracji rządowej)	Nr kontroli	Akt prawny lub problem, który należy ująć w akcie prawnym	Treść wniosku <i>de lege ferenda</i>	Stan realizacji wniosku	Uzasadnienie wniosku
74.	Wykonywanie gleboznawczej klasyfikacji gruntów na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (dział: budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo)	P/20/059	<i>Rozporządzenie z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2019 r. poz. 393, ze zm.)</i>	Podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia zmian legislacyjnych w rozporządzeniu z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2019 r. poz. 393, ze zm.), polegających na wyznaczeniu określonego terminu na złożenie przez starostę do organów podatkowych informacji, o których mowa w § 49 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ewidencji gruntów i budynków, tj. zmian danych mających znaczenie dla wymiaru podatków: od nieruchomości, rolnego i leśnego.	Zrealizowany	W 46% zbadanych postępowań (233 z 511) zawiadomienia o zmianach w ewidencji gruntów i budynków danych wynikających z prawomocnych decyzji o ustaleniu gleboznawczej klasyfikacji gruntów przekazano organom podatkowym w terminie dłuższym niż 14 dni od dnia dokonania tych zmian lub w terminie dłuższym niż 14 dni od dnia, w którym decyzja będąca podstawą dokonania tych zmian stała się ostateczna. Zawiadomienie organów podatkowych przez starostów o zmianach danych ewidencyjnych w terminie dłuższym niż wyznaczony przez ustawodawcę podatnikom, jest działaniem nierzetelnym. Występowanie opóźnień w przekazywaniu ww. zawiadomień stwierdzono w siedmiu z ośmiu skontrolowanych starostwach. W skrajnych przypadkach organy podatkowe zostały zawiadomione o zmianach w ewidencji gruntów i budynków po ponad 4 latach i 8 miesiącach. Na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990, ze zm.) Minister Rozwoju, Pracy i Technologii wydał w dniu 27 lipca 2021 r. rozporządzenie w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. poz. 1390, ze zm.), w którym, w § 35 ust. 1 pkt 1 uregulował kwestię wskazaną we wniosku NIK w następujący sposób: „O dokonanych zmianach w danych ewidencyjnych starosta, w terminie 14 dni od dokonania zmiany w ewidencji, zawiadamia organy podatkowe – w przypadku zmian danych mających znaczenie dla wymiaru podatków: od nieruchomości, rolnego i leśnego;”.

^{1/} Stan prawny na dzień 15 maja 2022 r.